

Täysistunto

Tiistai 25.4.2017 klo 13.59—16.18

Täysistunto alkoi klo 13.59. Täysistunto päättyi klo 16.18.

Puhetta johti toinen varapuhemies Arto Satonen (13.59—16.18).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 24.4.2017 antanut hallituksen esityksen HE 39/2017 vp.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta

Hallituksen esitys HE 38/2017 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelu

14.00 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Tässä esityksessähän valtio luopuu virkamiesten ja työntekijöiden ulkomaan matkavakuutus käytännöstä. Asiaa on jonkin verran sivuttu myös Puolustusvoimien kohdalla, kun me lähetämme miehiä ja naisia kriisinhallintatehtäviin. Tämä ei suoranaisesti heitä koske, mutta koskee lukuisia meidän virkamiehiä ja työntekijöitä, jotka lähtevät tänä päivänä myös entistä vaarallisempiin paikkoihin näille työkomennuksille.

Tämähän on puhtaasti säästölaki. Tällä tavoitellaan noin puolen miljoonan euron vuositteisia säästöjä. Esityksessä todetaan, että tällä ratkaistaan myös ne ongelmat, joita on esiintynyt meille kutsuttujen asiantuntijoiden vakuutusturvan järjestämiseksi, eli tavoitteena on yhtenäistää tätä vakuutusturvaa. Tämä vaatii siis lainsäädännön sen takia, että lainsäädännössä määriteltäisiin korvattavuuden edellytykset ja matkustajille myönnettävät etuudet, ja nämä hoitaisi siis jatkossa Valtiokonttori.

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

Itse toivon, että kun valiokunta kuulemisen nyt tämän asian tiimoilta käy, niin tutustuisivat myös ainakin osittain kriisinhallintaveteraaneille nyt tehtyyn kriha-veteraaniohjelmaan, jossa vähän samantyyppisestä turvasta on kyse, eli on haluttu varmistaa se, että kun me lähetämme meidän naisia ja miehiä tällaisiin vaativiin tehtäviin maailmalle, niin me kannamme myös pahimmalla hetkellä vastuun onnettomuuden sattuesssa vaikkapa heidän terveydestään tai läheisistään.

Kun tämän esityksen luin, niin täällä tuodaan esille myös korvauksia esimerkiksi kuolemantapauksen kohdalla ja muualla, mutta minulla itselläni läheisten kautta on kokemusta, että Valtiokonttorilta eivät nämä ole aina toimineet [Hälinää — Puhemies koputtaa] niin kuin, arvoisa puhemies, Strömsössä. Näiden pitää toimia niin kuin Strömsössä, eli kun mies tai nainen virkatehtävissä lähetetään maailmalle ja jotain sattuu, niin meillä pitää olla lainsäädäntö sellaisella tasolla kunnossa, että ei hänen saamaansa hoitoa tai muuta apua enää kyseenalaisteta.

14.03 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on sisällöllisesti varsin mielenkiintoinen. Esitetään säädettäväksi lakia, jolla virkamatkojen matkustuskäytäntöä muutetaan niin, että yksityiseltä yritykseltä ostettu toiminta siirrettäisiin valtion omaksi toiminnaksi, ja tästä koituisi säästöjä jopa puoli miljoonaa euroa vuodessa. Ideologisen yksityistämisen vastustamisen ja kannattamisen sijaan tämän kaltainen suhtautuminen asioihin, että ostetaan yksityiseltä, jos se kannattaa, tai tuotetaan itse, jos se kannattaa paremmin, on viisasta poliittista ajattelua. Yhteiskunnassa yleensäkin ja erityisesti vaikkapa sote-keskustelussa kaipaisin ideologisten iskulauseiden sijaan maltillista suhtautumista asioihin. Markkinatalous on hyvä renki mutta huono isäntä, ja kannattaa kiihkottomasti pohtia sitä, onko jokin toiminta kannattavampaa tehdä itse vai tuottaa yksityisellä. Kuten tässäkin esityksessä nähdään, vastaus ei läheskään aina ole yksityistäminen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivoslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 10/2017 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 4/2017 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta keskeytettiin 21.4.2017 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelu

14.04 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Puutun tällä kertaa oikeastaan pelkäämään tähän menettelytapapuoleen, tästähän puhuttiin jo perjantain täysistunnossa.

Mielestäni näin isossa asiassa, joka selvästi koskettaa muitakin kuin mietintövaliokuntaa, olisi perusteltua uusia kantoja otettaessa, että toiselle valiokunnalle annettaisiin mah-

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

dollisuus kannan määrittelyyn. Tässä tapauksessa tämä koskee siis ympäristövaliokuntaa, jonka asiantuntemukseen juuri kansallispuistot kuuluvat, niin kuin myös luonnonpuistot.

Ajattelen niin, että tämä on varmaankin ollut enemmänkin työtapaturma, että ei ole ehkä huomattu, että ei ole pohjatyötä talossa laveasti tehty, kun valiokunta on tämän mietinnön ottanut eikä ole tässä yhteydessä sitten kysynyt asiasta ympäristövaliokunnan mielipidettä.

Pitäisin perusteltuna, että kävisimme tämän asian vaikkapa puhemiesneuvostossa lävitse niin, että kaikkien valiokuntien puheenjohtajat joutuvat tämän kohdaltansa miettimään ja sitten välittyy sitä kautta yhtenäinen menettelytapa valiokuntatyötä ajatellen.

Toivon, että jatkossa tällaiset asiat tulisivat niin, että kaikilla valiokunnilla on mahdollisuus lausua asiasta, jos se asia ei ole yleisen huomion kohteena tai sitä ei ole hallituksen esityksessä valmiiksi huomattu.

14.06 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä asiassa olen hyvin samaa mieltä kuin edustaja Heinäluoma. Menettelytapakysymys on asia, joka on sovittu jo 2011 ja määräaika siirtymälle on annettu, kahdeksan vuotta on 32 kvartaalia. Tietysti ymmärrän myös kullankaivajia, he pystyvät tekemään sitä työtään tehokkaasti noin kolme kuukautta vuodessa, mutta siitä huolimatta jää kahdeksan vuotta, kahdeksan kaivuukautta, jäljelle.

Eduskunnan kannalta ehkä tässä se olennainen kysymys on juuri se menettelytapa. Mitä mietintöön otetaan mukaan? Käsitelläänkö mietinnössä hallituksen esitystä, vai käsitelläänkö mietinnössä asioita, jotka menevät itse asiassa hieman etäälle hallituksen esityksestä, mikä on sinänsä ihan kannatettavaa — sujuvoittaminen ja normien vähentäminen ja näin pois päin — että siinä suhteessa ei ole mitään.

Tämä Heinäluoman esitys, että menettelytavat kannattaa käydä lävitse, on minun mielestäni ihan kannatettava.

14.07 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Ei minulla ole siihen lisättävää, mitä perjantain täysistunnossa jo puhuttiin. Edustaja Heinäluoman ajatus siitä, että puhemiesneuvosto tarkastelee näitä menettelytapoja, on mielestäni oikein kannatettava.

14.07 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kaivoslakia eräiden malminetsintää ja kaivostoimintaa koskevien säännösten osalta. Kaivos-toiminta jakaa aina mielipiteitä, mutta ihan syyttä. Mielestäni meidän pitäisi olla erittäin tyytyväisiä, että maaperässämme on mineraaleja, joita voidaan hyödyntää. Hiljaisia ja puh-taita luonnonsuojelualueita sekä erämaata meillä on aivan riittävästi, ja sitä tulee koko ajan lisää maaseudun tyhjentyessä.

Kun tätä keskustelua on seurannut, niin mielestäni myös luonnonsuojelualueita meillä on jo riittävästi. Emme tarvitse niitä Hossan jälkeen enää yhtään lisää. Aina kun perustetaan luonnonsuojelualue, paikallisten ihmisten oikeuksia poljetaan. Näin on myös Hossan ja Lemmenjoen kansallispuiston osalta käymässä.

Talousvaliokunta on jo aikaisemmin kaivoslain muutoksia käsitellessään puoltanut siirtymäajan pidentämistä hallituksen esityksessä tuolloin ehdotetusta 8 vuodesta 15 vuoteen. Tämä tarkoittaa sitä, että koneelliselle kullankaivuulle mahdollistetaan jatkoaika Lemmenjoen kansallispuistossa aina vuoteen 2020 asti. Sitten se loppuu, eli kaivajilla laillisen elinkeinon harjoittaminen loppuu. Mikäli asia olisi minusta kiinni, koneellinen kullankaivuuta jatkuisi vuoden 2025 jälkeenkin. Ei ole mitään mieltä rajoittaa laillista elinkeinoa, ellei se ole rikollista toimintaa, ja sitä se ei nyt ainakaan ole. Kullankaivajat ovat yrittäjiä, jotka

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

ovat monesti laittaneet koko omaisuutensa elinkeinonsa harrastamiseen. Me olemme nyt Suomen täyttäessä 100 vuotta karsimassa heidän oikeuksiaan.

Kuten edustajat Kärnä ja Mustajärvi perjantaina hyvin sanoivat, tuntuu siltä, etteivät kaikki puheenvuoroja käyttäneet tiedä kunnolla, missä Lemmenjoki sijaitsee, eivätkä tunne alueen tilannetta. Tilanne on Lemmenjoella hyvä, ja tällä siirtymäajan jatkamisella vahvistetaan sen alueen luontoarvoja. Kullankaivuu on myös vahvasti osa paikallista elämänmuotoa, kulttuuria ja elinkeinotoimintaa. Mielestäni paras tietämys ja osaaminen on alueen asukkailla sekä kunnalla. Inarin kunta kannattaa, että tätä siirtymäaikaa jatketaan, joten ei-köhän mennä sen mukaan. Lemmenjoen kansallispuiston pinta-ala on 2 850 neliökilometriä, ja hyvin pienellä osalla tästä neliökilometrimäärästä kaivetaan kultaa. Loppu jääköön patikoijille ja muille luonnossa liikkujille.

Meidän pitäisi myös ymmärtää, että kullankaivuu on sidoksissa Lemmenjoen matkailuun. Se on heille samanlainen matkailuvaltti kuin täällä Helsingissä Ooppera, Heureka, Kiasma ja Musiikkitalo sekä Tallinnan- ja Ruotsin-laivat. Kun kullankaivuu Lemmenjoella loppuu, niin sinne jää hiljaisuus ja erämaat meidän kaikkien käytettäväksi. Sitäkö me ihan oikeasti kaikki haluamme? Ainakaan minä en sitä halua.

Edustaja Hoskonen sanoi perjantaina totuuden nykytilasta, että "koko Suomessa on leviämässä sellainen mieliala, että emme saisi käyttää luonnonvarojamme, ja sama koskee metsätaloutta". Mielestäni meidän tulee käyttää järkevästi niitä raaka-aineita, mitä meillä on. Sillä saadaan myös työpaikkoja Lappiin. Minä haluan nähdä kaivinkoneita koko Suomessa, en pelkästään Kehä kolmosen sisällä.

14.11 Silvia Modig vas: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kulmala edellisessä puheenvuorossa kantoi huolta siitä, että kansallispuistoja perustettaessa paikallisia sorrettaan, ja käyttite esimerkkinä Hossan perustettavaa kansallispuistoa. Hossan kohdalla kaikki paikalliset kunnat kannattivat kansallispuiston perustamista, näkivät aluetaloudelliset hyödyt. Kuten tiedämme, yksi kansallispuistoon sijoitettu euro tulee kymmenkertaisena aluetalouteen takaisin.

Tässä nimenomaisessa kysymyksessä on nimenomaan kyse menettelytavasta, ja tämä menettelytapa on vähintäänkin sopimaton. Valiokunnan mietintöön on lisätty takiainen, joka ei liity käsittelyssä olevaan hallituksen esitykseen. Jos tämä haluttu muutos olisi ollut tiedossa, olisi se eduskunnan työtapojen mukaan kuulunut lähettää ympäristövaliokuntaan arvioitavaksi, niin isot ympäristölliset vaikutukset sillä on. Näinkö me oikeasti haluamme eduskunnan toimivan, että jos joku onnistuu ujuttamaan lauseen, jonka tulkitsemiseen vaaditaan juristeja, täten me lähetämme sitten lainsäädännön valmistelukehotuksia? Minun mielestäni se ei ole eduskunnan arvon eikä tapojen mukaista.

Pidän edustaja Heinäluoman ajatusta siitä, että puhemiesneuvosto käsittelee asiaa, erittäin hyvänä ja kannatettavana. Mutta kun asia nyt kuitenkin tulee meille äänestykseen, kannustaisin kollegoja kannattamaan edustaja Hassin tekemää esitystä, joka ei millään tavalla muuta valiokunnan mietintöä siltä osin kuin se hallituksen esitykseen liittyy.

14.13 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Itse en kyllä ymmärrä tätä kritiikkiä, jota niin kovasti tästä menettelytavasta esitetään. Olisi aika hämmäntävää, että jos valiokunta käsitellessään hallituksen esitystä kaivoslaiksi huomaa ja havaitsee, että on joku sellainen asia, joka tässä samaisessa lainsäädännössä tulee korjata, valiokunta jättäisi ottamatta siihen kantaa. En ymmärrä. On varmasti aivan paikallaan, että pelisäännöt käsitellään,

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

mutta itse kyllä ymmärrän ja kiitän valiokuntaa siitä, että se on tehnyt yksimielisesti erinomaista työtä ja esittää nyt arvovallallaan, että siirtymäaikaa Lemmenjoella jatkettaisiin.

Minullakaan ei valtavasti ole lisättävää niihin puheenvuoroihin, joita asian tiimoilta jo perjantaina käytin, mutta haluan kuitenkin muistuttaa, että ensimmäisen kaivinkoneen Lemmenjoelle toi kullankaivajalegenda Kullervo Korhonen vuonna 1951, eli mikään uusi ilmiö kaivinkoneet Lemmenjoella eivät ole.

Edustaja Kulmalan erinomaisessa puheenvuorossa, joka melkein toi kyynелеet silmiin, niin hyvä se oli, osoitettiin selkeästi se, mikä on puiston koko: 2 850 neliökilometriä, valtava erämaa-alue, jossa ainoastaan pienellä alueella kaivetaan kultaa. Se on todella, todella pieni osuus siitä. Samalla on hyvä myös muistuttaa siitä, että mikäli siirtymäaikaa jatketaan, niin yhtään neliösenttiä uutta aluetta ei tule kaivettavaksi. Ainoastaan ne olemassa olevat kullankaivualueet kaivetaan entistä tarkemmin loppuun, koska koneilla pääsee sinne syvemmälle.

Eli vielä kerran kiitokset talousvaliokunnalle tästä erinomaisesta mietinnöstä.

14.14 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te sanoitte, edustaja Kärnä, että yhtään uutta neliötä ei kaiveta. Syvemmälle kaivetaan, ja sillä on aivan samantyyppiset ympäristölliset vaikutukset kuin sillä, jos laajennetaan sitä aluetta. Haluan esittää teille, edustaja Kärnä, kysymyksen, kun te sanoitte nyt faktana, että yhtään uutta neliötä ei kaiveta: Jos meillä on lupa esiintymään, jossa kaivauksia ei ole vielä aloitettu, niin eikö määrääjän pidentäminen silloin nosta todennäköisyyttä, että koko tämä esiintymä hyödynnetään? Ja onko sitä mahdollista hyödyntää ilman, että yhtään uutta neliötä kaivetaan?

14.15 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä tilanne todella on se, että ei siellä kaiveta uusia alueita. Siellä ainoastaan hyödynnetään ne nykyiset kaivospiirit, joilla on jo toiminta käynnissä, joissa alue on käyty erittäin tarkkaan jo lapiolla lävitse. Siellä ainoastaan kaivetaan näillä koneilla syvemmälle, mitä ennen on menty. Eli nämä nykyiset kaivospiirit säilyvät. Mitään uusia alueita uuden kaivostoiminnan piiriin ei ole tulossa. Kyllä fakta on aivan täsmälleen tämä.

14.15 Pertti Salolainen kok: Arvoisa puhemies! Viittaan niihin aikaisempiin puheenvuoroihin, joita käyttivät muun muassa edustajat Heinäluoma ja Kiuru tästä menettelytavasta. Tällainen asia olisi välttämättä pitänyt käsitellä myöskin ympäristövaliokunnassa. Se on aivan selvä asia, koska on luonnonsuojelualueista kysymys.

Minä todella tunnen tämän alueen. Tämä joenuoma on järkyttävän näköinen. Täytyy huomata se, että ne vaikutuksethan eivät ole vain siinä kohdassa, jota kaivetaan, vaan siitä lähtee sedimenttejä ja kaiken näköistä materiaalia alavirtaan sillä tavalla, että se tuhoaa kalakantaa ja elinkeinoja siellä alapuolella myöskin. Sitten täytyy ottaa huomioon se, että ei tämä alue matkailun kannalta tuhoudu. Siellä on mahdollisuus tämänkin jälkeen harjoittaa pienimuotoista vaskoolihuuhdonta, joka on oikein mukavaa turistien harrastusta, ja he pitävät senkaltaisesta toiminnasta. Paikalliset asukkaat ja saamelaiset ovat myöskin jyrkästi tätä jatkamista vastaan. Sitä paitsi tulee vaatimaan paljon aikaa myöskin tämän alueen entsiointi ja maisemointi sen jälkeen kun tämä toiminta on lakannut, jotta se saadaan edes siedettävään kuntoon.

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

14.17 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Talousvaliokunnassa olen varajäsenenä, ja minulla ei ollut mahdollisuutta olla mukana tässä kuulemisessa, mutta näin olen ymmärtänyt, että varsinaisesti tästä siirtymäajasta ei oltu käyty mitään erillistä kuulemiskierrosta, ja siinä mielessä kyllä yhdyn näihin menettelytapakritiikkeihin, mitä täällä salissa on esitetty. Jotta tämän tyyppinen menettelytapa ei laajene erilaisiin valiokuntiin, joissa sitten ruvetaan tekemään vastaavalla tavalla ohituskaistalla lainsäädännössä muutoksia, jotka koskevat itse asiassa toista asiaa, olisi varmaan nyt hyvin paikallaan käydä tämä menettelytapakeskustelu.

Itse tämän asian kohdalta soittelin muutamalle henkilölle tuolla pohjoisessa, ja kyllä he kovasti ihmettelivät, että kun on olemassa siirtymäaika, josta on aikanaan sovittu, niin näinkö se kevyesti sitten valiokunnan mietinnön sivulauseessa muutetaan.

Siinä mielessä kyllä tulen huomenna tukemaan edustaja Hassin lausumaa tästä asiasta.

14.18 Eero Lehti kok: Arvoisa herra puhemies! Talousvaliokunnan jäsenenä oli tilaisuus seurata tätä keskustelua ja valmistelua ja kuunnella asiantuntijoita. Kyllä valiokunta teki huolellista työtä, pohti näitä ajatuksia, jotka täällä ovat tulleet esiin. Todettiin vain, että kaikista huonoin vaihtoehto on, jos kaivinkoneilla kaivavat eivät pysty kuolettamaan laitteita ja koneet jäävät sinne seisomaan, aluetta ei siistitä. Osittain hoitamatta jättämistä pidettiin itse asiassa luonnon ja maisemoinnin kannalta kaikista hankalimpana, varsinkin jos siellä on sitten kaivinkoneita pystyssä seuraavat sata vuotta tai valtion kustannuksella ne sieltä poistetaan.

Minun mielestäni valiokunta teki kokonaisharkinnan, joka on vielä sen suuntainen, että voi olla, että tämä siirtymäkausikaan ei riitä koneiden kuolettamiseen. Sitä kannattaisi ehkä pohtia, että tämä asia tulee vielä joskus meille uudelleen harkittavaksi.

14.19 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa puheenjohtaja! Voin yhtyä edellä esiintyneen edustaja Lehden sanoihin tässä asiassa. Myös itse olen talousvaliokunnan jäsen ja pohjoisen ihmisiä, eli tunnen tämän alueen. 25 kiloa kultaa keskimäärin kaivetaan siellä, voi sanoa.

Jo silloin 2009—2010 vuodenvaihteessa, kun tätä asiaa käsiteltiin, paljon pohditutti omaisuudensuojakysymys — kun mittavat investoinnit on tehty, niin missä ajassa ne pysytään kuolettamaan. Toinen huoli oli tuo ryöstöviljely, ettei siinä käy niin, että kun laiteetaan liian lyhyt siirtymäaika, niin sitten tulee paineita nostaa ne malmiot sieltä nopeammasa tahdissa pois.

Sinänsä tähän prosessiin voi sanoa, että siinä on voinut olla kauneusvirheitä, ja siihen edustaja Heinäluoma edellä ottikin jo kantaa.

Lemmenjoen kullankaivuu on osa Lapin brändiä ja sillä on paikallistalouteen ja matkailuun merkittävät hyödyt. Voi sanoa, että nämä ympäristölliset vaikutukset, mitä siellä on, ovat kyllä aika paikallisia kaiken kaikkiaan. Itse olen tämän pitemmän siirtymäajan kannalla ja toivon, että siihen olisi tässä talossa valmiutta laajemminkin.

14.20 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kun perjantaina aloimme keskustella tästä asiasta, olin oikeasti todella hämmentynyt. Asia tuli aika puskista, ja mietin sitä, että pitkäaikaisena edustajana kyllä näen tässä menettelytavassa todella suuria puutteita ja aukkoja ja ihmeellisyyksiä, koska kuitenkin eittämättä kyse on siitä, mikä täällä salissa on mo-
neen kertaan jo sanottu, että tässä on tehty valiokuntakäsittelyssä olennaisia linjauksia

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

kuuntelematta ympäristövaliokunnan näkemystä, jolle eittämättä tämä luonnonsuojelullinen puoli tässä asiassa kuuluu. En pidä tämänkaltaista mitenkään tavanomaisena saatikka hyvänä menettelynä, ja mielestäni tämä kritiikki, joka on noussut, on täysin aiheellinen.

Asiasisällöllisesti tulen tukemaan tätä edustaja Hassin tekemää esitystä. Kaiken kaikkiaan haluan kiinnittää huomiota siihen, että ei tällaisista menettelytavoista tässä talossa tule yhtään mitään, vaan kyllä täytyy kunnioittaa eri valiokuntien substanssiosaamista ja tavallaan toimivaltaa, mahdollisuutta kuulla asiantuntijoita näissä tilanteissa. Minustakin se esitys, joka täällä tänään — ilmeisesti edustaja Heinäluoman toimesta — tuotiin esiin, että näitä tämänkaltaisia asioita pitäisi siellä puhemiesneuvostossa käsitellä, on erinomaisen kannatettava.

14.22 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Mikään asia ei ole mustavalkoinen, ja tässäkin asiassa on erilaisia intressejä. On koneellisten kullankaivajien intressit, koneiden hankintahinnat, poistoajat, jälleenmyyntiarvot. Sen takia 2011 on päädytty poliittiseen sopimukseen, jossa oli tämä siirtymäaika. Siitäkin oli silloin erilaisia näkemyksiä, onko se neljä vuotta, viisitoista vai kahdeksan vuotta. Johonkin päädyttiin, ja sen mukaan olisi ehkä fiksuinta elää.

Se, mistä tämä asia itselleni tuli ilmi, oli saamelaiskäräjien vetoamus. He olivat tämän valiokunnan mietinnön avanneet ja sanovat muun muassa lausunnossaan, että kansallispuiston kaikki vedet laskevat Inarijärveen ja veden puhtautta ei pystytäkään takaamaan ja kalastus on monelta osin loppunut kokonaan. Toivottavasti talousvaliokunnassa nämä ympäristöarvot on myös osattu ottaa huomioon.

14.23 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Tähän menettelytapaan lisäisin nyt vain sen tiedon, että talousvaliokunnan jäsenet ovat useampaan kertaan todenneet, että talousvaliokunta on nyt pitäytynyt samassa kannassa, joka sillä oli vuonna 2010. Se on jäänyt mainitsematta, että eduskunnan täysistunto oli silloin talousvaliokunnan kanssa eri mieltä ja palasi hallituksen esittämään malliin. Koska täysistunto muutti valiokunnan mietintöä, se meni suureen valiokuntaan ja sitten palasi uudestaan täysistuntoon. Eli tämä on nyt voimassa olevan kaivoslain yksi kiistellyimpiä, yksi neuvotelluimpia, yksi puhutuimpia asioita silloin käsitellyssä vuosina 2010 ja 2011. Kuten kaikki ne, jotka ovat silloin olleet tätä asiaa käsittelemässä, varmasti hyvin muistavat, asia oli silloin hyvin kiistanalainen ja silloin täysistunto asettui silloisen hallituksen esityksen taakse, joten sitäkin erikoisempi on nyt mielestäni talousvaliokunnan mietintö tämän menettelytavan osalta, että leipätekstiin koetetaan ujuttaa nyt käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen liittymätön asia.

Ihmettelenpä vain, millainen älämölö eduskunnassa nousisi, jos ympäristövaliokunta yrittäisi jonkun ympäristölainsäädännön yhteydessä sivumennen piilottaa sinne ilmaisulla, joka ei ole mitenkään selkokielen vaan jonka ymmärtämiseen tarvitaan juristia, jonkin asian, joka koskee aivan jonkun toisen valiokunnan vastuualuetta.

14.25 Tiina Elovaara ps: Arvoisa puhemies! On ollut hyvä kuulla näitä erilaisia puheenvuoroja. Käsissämme on siis asia, jossa konkretisoituu ympäristön ja talouden välinen keskustelu tai vastakkainasettelukin — valitettavasti nämä kaksi monesti joutuvat kilpailemaan keskenään. On hyvä, että molemmilta puolilta on tuotu esiin näkemyksiä, ja kullankaivuun tukijat ja ystävät ovat esittäneet ne hyvin, mutta kyllä ympäristökysymykset ovat yhtä lailla tärkeitä. Oli asiasta mitä mieltä hyvänsä, niin olemme varmaan kaikki sa-

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

maa mieltä siitä, että menettelytapavirhe on tapahtunut, se on mielestäni kiistatonta. Kuten edustaja Hassi edellisessä puheenvuorossa totesi, niin kyllä itse olen lähtökohtaisesti sitä mieltä, että talous useimmiten on se vahvempi, joka voittaa, ja meidän tulisi edes menettelytavallisesti huomioida ympäristövaliokunnan arvo tässä kysymyksessä.

Olisin samalla tiedustellut puhemieheltä, oliko niin, että tämä asia äänestetään isossa salissa nyt vielä, ja oliko se huomenna. [Eduskunnasta: Kyllä!] Olen valitettavasti itse pois, olen EU-kokouksessa Maltalla, mutta äänestys olisi minulle vaikea, koska olen hallituksen edustaja ja ympäristövaliokunnan jäsen. Ymmärrän taloutta, mutta rakastan myös ympäristöä.

14.27 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Edellisessä puheenvuorossa oli todella hyvä lopetus. Tästä monesti näissä asioissa on kysymys, ja juuri sen vuoksi meillä on näitä eri asioihin perehtyneitä valiokuntia, että silloin, kun niitä asioita käsitellään, joissa erityisasiantuntemusta tarvitaan, myös erityisosaamista tarjoavan valiokunnan näkemykset otetaan aina huomioon. Tästä asiastahan todellakin aloitettiin keskustelu jo viime perjantaina, ja toin silloin esille nämä menettelytapaan liittyvät ongelmat, mitkä ovat useassa yhteydessä tulleet esille.

Edustaja Heinäluoma otti hyvin esille sen, että tämä kaipaa tarkempaa pohdiskelua puhemiehistössä. Nyt on tullut vielä lisää tietoa meille, jotka emme 2010 olleet tätä täällä käsittelemässä, siitä, että tämä kompromissihan on hyvin monimutkaisen neuvottelutuloksen jälkeen syntynyt. Ei ole ollenkaan tavallista nykyisin eduskunnassa se, että asiat menevät suureen valiokuntaan. Ne menevät todellakin silloin, kun täysistunnon ja valiokunnan näkemykset eroavat toisistaan. Eli tässä on käyty todella kova vääntö sen suhteen, että on saatu eduskunnan kompromissi aikaiseksi. Tämäkin kyllä vielä alleviivaa sitä, että tässä on joko tahattomasti tai osin tahallisesti haluttu saattaa asia tälle tolalle.

En myöskään pidä oikeutettuina niitä ajatuksia, kun 2010 on tehty kompromissi 9 vuoden siirtymäajasta, että jotenkin vedottaisiin siihen, että ei ole riittävästi aikaa valmistautua luonnon tasapainon saavuttamiseen ja koneitten tuhojen poistamiseen siltä alueelta.

14.29 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ymmärrän kyllä, että nyt tämä kompromissi, jota ollaan mahdollisesti muuttamassa, sattuu erityisesti tuonne vihreiden eduskuntaryhmään, koska olen ymmärtänyt, että silloin kun se kompromissi laadittiin, vihreät uhkasivat tehdä tästä hallituskysymyksen ja tämän takia jouduttiin asiaa sitten korjaamaan ja muuttamaan. Ja nyt tietysti tilanne on se, että vihreät ovat oppositiossa.

Itse näen kyllä niin, että eduskunnan voimasuhteilla asia voidaan tässä vaiheessa korjata, mikäli katsotaan, että se silloin neuvoteltu ratkaisu ei ole hyvä. Ja kyllä tässä on vahvaa näyttöä ja vahvaa evidenssiä tuotu eteen siitä, että jos sitä siirtymäaikaa ei jatketa, niin se on ympäristölle huonompi asia kuin se, että nyt sitä siirtymäaikaa jatkettaisiin.

Haluan myös muistuttaa, että näitä ympäristölupien ehtoja alueilla on jatkuvasti kiristetty ely-keskuksen toimesta ja siellä kyllä kullankaivajat huolehtivat toiminnastaan vastuullisesti. Lemmenjokea ei voi esittää minkäänlaisena viemärinä, vaan se on puhdasvetinen, kirkas Lapin joki, jossa on asiat kunnossa.

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

14.30 **Anders Adlercreutz r:** Värderade talman! Ihan kuten tässä on tullut monesti esille, niin siirtymäaikahan ei ole millään muotoa uusi tieto. Kahdeksan vuotta on pitkä aika, ja ei voi olla niin, että ellei toimi vastuullisesti, ellei lähde toimenpiteisiin tämän tiedossa olevan ajan puitteissa, niin silloin annetaan lisäaikaa. Onhan se mahdottoman huono käytäntö. Silloin aikoinaan tuli kahdeksan vuotta, vaikka esitys oli se neljä. Kahdeksan vuotta oli jo pidennys siitä, ja nyt tätä kahdeksaa vuotta halutaan taas pidentää viiteentoista. Onhan tämä niin kuin loputonta vatulointia, joka ei ole minusta tämän laitoksen arvon mukaista.

Mitä tulee taloudellisiin vaikutuksiin, niin saamelaiskäräjien mukaan tällä on ollut vaikutuksia paitsi itse jokeen myöskin Inarijärveen. Siellä kalastuselinkeino on kärsinyt siitä, niin kuin myöskin matkailu sen myötä. Kun vertaa nyt vaikka matkailua ja kullankaivuuta noin liiketoimintana tai taloudelle generoituvien tulojen kautta, niin on ilmeistä, että matkailu on niistä se tärkeämpi.

Vuonna 2011 uutisoitiin, että nyt on lopullisesti lyöty lukkoon tämä asia, mutta sitten muutaman vuoden jälkeen vatulointi jatkuu, ja tällaisen hyvin erikoisen koukkauksen kautta jo päätettyä asiaa halutaan muuttaa. On tämä minusta tavattoman erikoista toimintaa ja huonoa lainsäädäntöä ihan millä tahansa mittarilla mitattuna.

14.31 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Ottamatta kantaa itse tähän käytyyn keskusteluun haluan kyllä edustaja Lehdelle muistuttaa siitä, että kaivostoiminta on yritys-toimintaa, jossa normaalisti varaudutaan kaivoksen sulkemisesta johtuviin kustannuksiin. On käsittämätöntä, että koneellisen kaivuun osalta tällainen vaihtoehto ei olisikaan käytössä. En nyt kyllä muista kaivoslain sitä kohtaa, missä tätä asiaa on käsitelty. Jokaisessa tällä hetkellä Suomessa toimivassa kaivoksessa pitää olla jälkihoitoraha varattuna niin, että alue voidaan maisemoida ja kunnostaa. Olisi kummallista, jos tässä kohtaa haluttaisiin nyt vielä lisäaikaa, eikä sittenkään olisi mitään vakuuksia, kuinka ne tulevat tapahtumaan. Miksi se yrittäjä yleensä sittenkään veisi niitä koneita pois, vaikka saisi vielä viisi vuotta aikaa harjoittaa toimintaa?

Olen itse sitä mieltä, että siinä kohtaa on tapahtunut se virhe, kun tätä asiaa on viimeksi käsitelty, ja silloin olisi pitänyt nämä vakuusasiat ja muut huomioda. Tärkeintä on kyllä omaisuuden turva ja se, että lain päätöksellä ei tavallaan tuomita sitä yrittäjää menettämään omaisuuttaan. Kyllä minä näen tässä sen toisenkin puolen. Mutta tässä kohtaa talousvaliokunnan olisi pitänyt avata asiaa vieläkin enemmän, ei vain tältä yhdeltä näkökulmalta, ja puntaroida sitten asiaa. Minun mielestäni talousvaliokunta voisi ottaa tämän vaikka omana asianaan puntaroitavaksi ja tehdä hallitukselle esityksiä sitä kautta.

14.33 **Sari Multala kok:** Arvoisa puhemies! Tässä mielestäni edustaja Kärnä piti juuri erinomaisen puolustuspuheenvuoron siitä, minkä vuoksi tämä asia olisi pitänyt tuoda myös ympäristövaliokunnalle: jos asialla on, ja kun sillä on, ympäristön kannalta merkitystä, niin silloin ympäristövaliokunta on se paikka, jossa sitä asiaa käsitellään.

No, kuitenkin hyvä asia tässä on se, että jos nyt kävisi niin, että talousvaliokunnan mietinnön pohjalta tästä aiheutuisi toimenpiteitä niin, että hallitus ryhtyisi pohtimaan asiaa uudelleen — mikä ei missään tietenkään ole sekään kirkossa kuulutettu, että näin tapahtuu, mutta jos näin kävisi — niin siinä tapauksessa asia tietysti tulee viimeistään sitten ympäristövaliokunnan käsittelyyn. Tässä tapauksessa sanoisin kuitenkin niin, ettei nyt kannata automaattisesti olettaa, että kaikki hallituspuolueet ovat sitä mieltä, että siirtymäaikoja pi-

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

dennettäisiin. Kyllä se on ehdottomasti asia, joka ensinnäkin on linjattu jo aiemmin ja toiseksi pitää harkita todella perusteellisesti.

14.35 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kollega Muttala tässä hyvin juuri sanoi sen, että minä en ympäristövaliokunnan jäsenenä kyllä olisi huolissani siitä, ettekö te pääsisi esittämään näkemyksiänne. Jos ja kun, toivottavasti, hallitus tästä esityksen antaa, niin tässä vaiheessa asia tulee ympäristövaliokunnan harkittavaksi myös ja pääsette ne näkemykset kyllä aivan varmasti siinä vaiheessa esittämään, mikä tietysti on tärkeä asia.

14.35 Jyrki Kasvi vihr: Arvoisa puhemies! Jos tämä talousvaliokunnan nyt käyttöön otama käytäntö yleistyy eduskunnassa, niin jatkossahan kaikki valiokunnat voivat ottaa kantaa vähän mihin tahansa — odotan mielenkiinnolla, millaisia esityksiä tosiaan esimerkiksi ympäristövaliokunnalta alkaa tulla.

Mutta eniten tässä keskustelussa minua hämmentävät kuitenkin väitteet siitä, että koneellisen kullankaivuun ympäristövaikutukset olisivat vain vähäisiä ja koneellinen kaivu suoraan houkuttelisi alueelle turisteja ja retkeilijöitä. Ihmisillä on toki hyvin erilainen käsitys siitä, mikä on kaunista ja luonnonrauhaa, mutta kyllä tuo Lemmenjoelle kaivettu raiskio soveltuu ehkä ainoastaan enduroharrastajien käyttöön. [Naurua] Kaikki muut matkailuelinkeinot kärsivät: ei siellä voi kalastaa, ei siellä joenvarressa voi patikoida, ei siellä voi meloa, ei myöskään sen alapuolisilla vesistöillä, vai pitäisikö puhua mutaistoista. Lemmenjoen kansallispuisto on nimenomaan joen kansallispuisto, ei riviin kaivettujen vetisten hiekkakuoppien kansallispuisto: hiekkakuoppia, jotka tosiaan näkyvät hyvin paitsi ilmakuvista myös ihan satelliittikuvista asti.

14.36 Silvia Modig vas: Arvoisa herra puhemies! Kun tässä puhutaan menettelytavasta, niin siinä ei ole kyse tästä yksittäisen esityksen sisällöstä. Oli kuka tahansa mitä tahansa mieltä koneellisesta kullankaivuusta, niin minä olen kyllä tosi hämmästynyt, etteivät kaikki edustajat näe tätä menettelytapaongelmaa. Nämä eduskunnan toimintatavat ja yhteiset pelisäännöt ovat meitä kaikkia varten, riippumatta hallitus—oppositio-asetelmasta, ja ennen kaikkea ne ovat olemassa laadukasta lainsäädäntöä varten. Tätä menettelytapaa pitää pystyä tarkastelemaan riippumatta asian sisällöstä, ja jos niin tekee, niin ei voi olla näkemättä tätä ongelmaa.

Jos tästä kyseisen esityksen sisällöstä halutaan keskustella, niin voidaan myös tehdä, mutta silloin se pitää tehdä menettely- ja toimintatapoja kunnioittaen, ja se tarkoittaa sitä, että ne valiokunnat, joitten vastuualueeseen esityksellä on vaikutuksia, asiaa tarkastelevat ja siitä lausuvat. Ja tähänhän olisi talousvaliokunnalla ollut täysi mahdollisuus: matkan varrella mietintöä laatiessaan, huomatessaan, että esittävät nyt jotain, mikä ei hallituksen esitykseen liity, joka menee ympäristövaliokunnan puolelle, he olisivat voineet milloin tahansa pyytää ympäristövaliokunnalta lausunnon.

14.37 Eero Lehti kok: Arvoisa herra puhemies! Tästä investoinnista, jonka yksittäinen perhe tai yrittäjä tekee, mikä se kuoletusaika on ja mikä luottamuksen suoja Suomessa on. Jos verrataan esimerkiksi tuulivoiman syöttötariffiin, niin ei täällä Suomen lain puitteissa voida mennä siihen puuttumaan, kun kerran on sopimusteitse luvattu se syöttötariffi. Tässä on kyse muutamasta kymmenestä yrittäjästä, joiden elämäntilanne on sellainen, että jos he

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

eivät tästä selviä, niin he menevät yksin kappalein konkurssiin, [Eduskunnasta: Juuri näin!] jolloin sinne jäävät myös nämä koneet pystyyn. Tekisi mieli sanoa, että tästä saadaan kyllä kehitettyä tällaisella korkealentoisella keskustelulla pienimuotoinen Talvivaara-riski.

Valiokunnassa pohdittiin näitä vaihtoehtoja, ja kuten täällä todettiin, niin edellisellä kerralla, kun tätä asiaa käsiteltiin, vihreät uhkasi lähteä hallituksesta sen takia, että se kompromissiaika jäi niin lyhkäiseksi, että kuolettamisaika on käytännössä liian lyhyt, jotta nämä ihmiset selviytyisivät. Mutta jos halutaan sitten aiheuttaa muutamalle kymmenelle perheelle, sanoisinko, elinikäinen konkurssitaakka, niin tässähän se käy ihan helposti. Olen kuitenkin varma siitä, että tämä asia tullaan vielä moneen kertaan pohtimaan, onko sittenkin parempi, että yrittäjät hoitavat tämän maisemoinnin kannattavalla liiketoiminnalla.

Edustajalle, joka sanoi, että liiketoiminnassa pitää aina varautua kaiken näköisiin asioihin: niin pitäisi, mutta, jos ei pysty, niin ei pysty, ei se kannattavuus ole sellainen. Voisi sanoa, että Suomessa on paljon ihmisiä, jotka kannusteloukkuun vedoten eivät viitsi tehdä senkään vertaa, että kultaa kaivaisivat.

14.39 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Koska asia ei ole hallitusohjelmassa, niin kaivoslakiin ei tältä osin tule muutosesitystä tällä vaalikaudella.

14.40 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Täytyy ensinnä todeta, että kullankaivuu on kyllä mielekästä hommaa, on se sitten ihan vain käsipelillä tai koneella. Paljon Lapissa olleena kullankaivuun koneellistaminen on keskittynyt just Lemmenjoelle, Tankavaaraan ja sinne Sotajoen seuduille, ja tähän on jo pitkä historia kullankaivuusta. Mutta ainakin minun mielestäni olen saanut tietoa, että kullankaivajien pitää ottaa vakuutusmaksu tai sitten ottaa ympäristöhallinnolta luvat, ja tämä on vakuus siitä, että sitten kun kullankaivuu aikansa loppuu, niin he sitten myös maisemoivat ne. Ja kun tiedetään, että Lemmenjoki on kansallispuisto, tuommoinen 2 900 neliökilometriä, ja se on pieni promille, jossa siellä kultaa kaivetaan, niin kyllä kaikkien pitäisi mennä tuonne Lappiin kiertelemään. Siellä on kyllä sitä aromaata ja autiomaata vaikka kuinka paljon, että turha on puhua nyt siitä, että tämä olisi pitänyt laittaa ympäristövaliokuntaan. Kyllä tämä on osasy, että siellä Lemmenjoella yli 8 000 ihmistä käy juuri sen takia samoilemassa, koska haluavat katsoa tätä erikoista harrastusta, kullanhuuhdontaa. Antaa heidän kaivaa nyt koneilla tästä eteenkinpäin, eikä tehdä heille mitään vaikeuksia. Siellä on tosiaan jokaiselle sitä erämaata, eikä ole luontoa rikottu. Ainakin minä tiedän ne lukemattomat, sadattuhannet hehtaarit siellä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä ja eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä annettujen lakien sekä tuomioistuinmaksulain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 24/2017 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 5/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 24/2017 vp sisältyvien 1.-3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tilusten rauhoittamisesta kotieläinten vahingonteolta annetun lain kumoamisesta ja poronhoitolain 35 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 7/2017 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 5/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

14.42 **Kari Kulmala ps:** Arvoisa puhemies! Esityksen myötä tilusrauhotuslaki kumotaan. Kumoamisen myötä yhteisten laidunaitojen rakentaminen ja eläinten pitäminen yhteisillä laitumilla jää vapaaehtoisuuteen perustuvien sopimusten varaan. Kotieläinten aiheuttamat vahingot tulevat yleisen vahingonkorvausoikeudellisen sääntelyn piiriin. Yhtenä ongelmana on jatkossakin, että vahingot korvataan yli vuoden kuluttua niiden aiheuttamisesta, mikäli eduskunta on ymmärtänyt varata siihen budjetissa riittävästi rahaa.

Esityksen myötä yhtenäistetään vahingonkorvauslakia poronhoitoalueen ulkopuolella. Vahingonkorvauslain velvollisuus vahingon korvaamiseen koskee sekä tahallisesti että tuottamuksesta toiselle aiheutettuja vahinkoja. Mielestäni samaa vahingonkorvauslakia tulisi soveltaa myös poronhoitoalueella.

Toivon, että eduskunta ottaisi jatkossa selkeän kannan poronhoitolain muuttamistarpeesta. Liikenneturvallisuus, kotirauhan suoja ja vahingolta välttyminen ovat tärkeitä asioita kaikille maataloutta unohtamatta.

14.43 **Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Poronhoitolaissa on määritelty aika hyvin nämä poropuolen vahingonaiheuttamisasiat, ja maa- ja metsätalousministeriö on kuitenkin nimennyt työryhmän siihen, että aletaan selvittämään, minkälaisia mahdollisia ongelmia on olemassa erityisesti eteläisellä poronhoitoalueella näitten porojen laiduntamisen vuoksi, kun porot kulkevat vapaasti eri puolilla poronhoitoaluetta.

Saadaanko nykyinen laki toimimaan? Minun käsitykseni mukaan nykyinen laki on toimiva mutta pieniä käytäntöjen hiomisia sen osalta on olemassa. En katso, että mitään vahingonkorvauslainsäädännön tapaisia asioita on siihen tarkoitus alkaa tekemään. Mutta katsotaan, minkälaiset neuvottelut sitten saadaan tehtyä. Kyllä minä totta vie toivon, että me saisimme siinä kuitenkin näitä ongelmiaakin ratkaistua, sillä ylilyöntejä on tapahtunut kumminkin päin.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 7/2017 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Hossan kansallispuistosta

Hallituksen esitys HE 260/2016 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 5/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 5/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Edustaja, valiokunnan puheenjohtaja Hassi.

Keskustelu

14.45 **Satu Hassi vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äsken keskustelimme Lemmenjoen kansallispuistosta. Nyt keskustelemme Hossan kansallispuistosta. Tästä asiasta ympäristövaliokunta oli täysin yksimielinen. On iloinen asia, että voimme olla päättämässä Suomen 100-vuotisjuhlakansallispuiston perustamisesta, ja koen suureksi kunniaksi, että olen saanut olla mukana tässä päätöksenteossa.

Kyseessä on puisto, joka sijaitsee Suomussalmen, Kuusamon ja Taivalkosken kunnissa. Kansallispuiston pinta-ala tulee olemaan noin 11 000 hehtaaria, ja siinä on harju-, vesistö- ja metsäluontoa, niiden edustavin osa Hossan kokonaisuudesta, joka tällä hetkellä pääosin on valtion retkeilyaluetta. Hossan alue täyttää luonnonsuojelulain mukaiset yleiset ja erityiset edellytykset kansallispuiston perustamiselle. Nimenomaan Suomen 100-vuotisjuhlakansallispuistolta vaaditaan myös, että siihen liittyy merkittäviä itsenäistymiseen ja itsenäisyytemme säilyttämiseen liittyviä historiallisia tapahtumia. Tämäkin toteutuu Hossassa, ja sen lisäksi alue on myöskin maamme vanhimpia tunnettuja esihistoriallisia asutuspaikkoja. Iloinen asia on sekin, että Hossan kansallispuiston perustamisen ajatus on lähtöisin Suomussalmen kunnan aloitteesta ja hankkeella on takana vahva paikallinen tuki — ja tuki nimenomaan siinä muodossa kuin hallitus sitä esittää.

Suomalaiset kansallispuistothan kaikki täyttävät kansainvälisen luonnonsuojelujärjestön IUCN:n mukaiset kakkoskategorian suojelualueiden kriteerit, mikä siis tarkoittaa kansainvälisessä kielenkäytössä kansallispuistoa. IUCN on sitä mieltä, että alueita, jotka eivät näitä kansainvälisiä kriteereitä täytä, ei pitäisi kutsua kansallispuistoksi. Me voimme olla ylpeitä siitä, että suomalaiset kansallispuistot ne täyttävät, eli tavallaan suomalainen kansallispuistobrändi on laatutuote, ja se, mitä kansallispuistolla Suomessa tarkoitetaan, on myöskin täysin vakiintunut asia.

Se, että paikallinen väestö ja kunnat tukevat ja ovat olleet aloitteellisia, ei tietysti liity pelkästään luonnonsuojeluun vaan siihen, että kokemuksen mukaan kansallispuistot ovat sekä kansallisesti että kansainvälisesti merkittävä matkailun vetovoimatekijä. Kansallispuistostatus takaa matkailupuitteet, joiden varaan voidaan luoda pitkäjänteistä yritystoimintaa. Metsähallituksen selvitysten mukaan — kuten esimerkiksi edustaja Modig jo äskeisessä keskustelussa toi esille — euro, joka käytetään kansallispuistoissa retkeilypalveluihin ja luontokeskuksiin, tuottaa keskimäärin 10 euroa takaisin paikallistalouteen. Tällaisessa kansallispuistossa kuten Hossassa, joka sijaitsee matkailualueilla, tämä hyötysuhde saattaa olla vielä korkeampi.

Metsähallitus on tuonut ympäristövaliokunnan tietoon myös sen, että ulkomaiset matkailijat miettiessään matkaa Suomeen niissä nettihauissa, mitä he tekevät, "protected

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

areas" eli "suojelualueet" on suurin asia, mitä ulkomaiset matkailijat kysyvät. Lonely Planet, joka julkaisee varmaan useimpien meidänkin tuntemia matkaoppaita, on valinnut Suomen kolmanneksi parhaaksi matkakohteeksi tälle vuodelle, ja yksi perustelu tässä on se, että olemme perustamassa Hossan uutta kansallispuistoa. Suomussalmen kunnan tavoite on kaksinkertaistaa matkailun aluetaloudelliset vaikutukset ja kävijämäärät vuoteen 2025 mennessä.

Mutta kuten nyt nimityksestä "kansallispuisto" jo tulisi olla kaikille selvää, suojelutehtävä on kansallispuistoissa ensisijainen asia ja muut toiminnot on sopeutettava sellaisella tavalla, että tämä suojelutavoite ei vaarannu. Niiden poikkeuksien, mitä tälle tehdään, pitää myöskin noudattaa kansallispuistoja koskevia säädöksiä.

Hossan kansallispuiston osalta keskustelua on käyty erityisesti metsästyksestä, ja maa- ja metsätalousvaliokunta esittää siltä osalta muutosta hallituksen esitykseen, muutosta, joka käytännössä tarkoittaisi suurin piirtein sitä, että nykyistä metsästäyskäytäntöä jatkettaisiin. Ympäristövaliokunta kuitenkin toteaa, että metsästys on luonnonsuojelulain 13 §:n mukaan lähtökohtaisesti kansallispuistoissa kielletty. Meillä on kuitenkin sellainen yleinen poikkeus, että kuntalaisten metsästysoikeus otetaan huomioon silloin kun kansallispuistoja perustetaan metsästyslain 8 §:n niin sanotun vapaan metsästysoikeuden alueelle, ja tätä noudattaen Pohjois-Suomeen perustettavien uusien kansallispuistojen säädöksissä on turvattu paikallisten oikeuksien säilyminen. Toisin sanoen niillä ihmisillä, jotka asuvat Suomussalmella, Kuusamossa tai Taivalkoskella, on oikeus metsästää omassa kunnassaan myös kansallispuiston alueella jatkossakin. Lisäksi puistossa toimivan paliskunnan osakkailla on, riippumatta siitä, mikä on heidän kotikuntansa, oikeus luonnonsuojelulain nojalla petojen poistamiseen. Lisäksi Kuusamon yhteismetsän osakaskunnalla on oikeus metsästää hirveä Kuusamon kunnassa sijaitsevilla kansallispuiston alueilla.

Mikäli metsästysoikeutta laajennettaisiin sellaisella tavalla kuin maa- ja metsätalousvaliokunta esittää, Hossaa ei voitaisi enää pitää alueena, joka täyttää nämä kansainvälisen luonnonsuojelujärjestön kriteerit sille, mitä kansainvälisesti voidaan kutsua kansallispuistoksi. Hossan tämä kansallispuistoksi muuttuva alue on kuitenkin vain 3 prosenttia Metsähallituksen nykyisestä lupametsästysalueesta Suomussalmen kunnan alueella. Joten vaikka metsästysoikeus ulkopaikkakuntalaisten osalta poistuu, niin se koskee vain 3:a prosenttia Suomussalmen kunnan lupametsästysalueesta, 97 prosenttia jää edelleen. Lisäksi on lähistöllä muita alueita, joilla ulkopaikkakuntalaisetkin voivat saada metsästyslupan.

Ympäristövaliokunta siis esittää, että metsästyksen osalta hallituksen esitys säilytetään muutoin sellaisenaan, paitsi petojen osalta. Valiokunta esittää myös kansallispuiston kävijöiden turvallisuutta ajatellen sellaista tarkennusta, että silloin kun tarvitaan erityistä osaaamista pedon poistoon, Metsähallituksen aloitteesta voi Suomen riistakeskuksen nimeämä asiantuntija saada poikkeuslupan osallistua pedon poistoon.

Myöskin kalastuksessa on tällaista hienosäätöä, johon en nyt mene tarkemmin, jossa on tarkoitus ollut löytää kompromissi paikallisten kalastusoikeuksien ja perinteen jatkamisen ja toisaalta sitten kansallispuiston yleisten luonnonsuojelutavoitteiden välillä.

Kaiken kaikkiaan ympäristövaliokunta katsoo, että nämä luonnonsuojelulain mukaiset kansallispuiston yleiset ja erityiset edellytykset Hossan kansallispuiston osalta täyttyvät ja metsästyksen ja kalastuksen poikkeukset ovat harkittuja ja riittävän rajattuja siten, että mikäli ympäristövaliokunnan esityksen mukaisena uusi kansallispuisto perustetaan, niin se täyttää kansainväliset kriteerit. Eli suomalaisen kansallispuiston brändi säilyy edelleen arvokkaana luotettavana brändinä. Kun me taloudesta aina keskustelemme, haluan mainita

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

sen, että ympäristövaliokunta myös korostaa sen taloudellista merkitystä, että kansallispuistobrändi on luotettava, koska siihen juuri perustuu se, että kansallispuistot ovat mielenkiintoisia matkailukohteita, houkuttelevia kohteita niin kotimaisille kuin ulkomaalaisillekin matkailijoille.

14.56 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Suomi juhlii tänä vuonna satavuotista taivaltaan. On hienoa, että voimme antaa näin juhluvuonna itsenäiselle maallemme upean lahjan, uuden kansallispuiston.

Kansallispuiston perimmäisenä päämääränä on suojella alueen luontoarvoja. Tämä on tärkeä tehtävä, joka on myös lainsäädäntöömme kirjattu, ja sitä meidän tulee myös täällä eduskunnassa kunnioittaa. Kansallispuistojen osalta luonnonsuojelulaki asettaa ehdot, joilla voidaan poiketa rauhoitussäännöksistä.

Arvoisa puhemies! Kainuun alueella on jo pitkään kaivattu uutta kansallispuistoa. Hossan alue on suosittu virkistys- ja matkailukohde. Hossan alueelle perustettava kansallispuisto täydentää Kainuun kansallispuistoverkostoa, sillä tällä hetkellä alueella on vain yksi kansallispuisto. Alueella on 3 500 vuoden ikäisiä Värrikallion kalliomaalauksia ja jääkauden jäljet ovat selvästi näkyvissä. Alueen vanhimmat asuinpaikat ovat lähes 10 000 vuoden ikäisiä.

Kansallispuistojen merkitys aluetaloudelle on suuri. Alueen tunnettuus, vetovoima ja arvostus kasvavat. Parhaimmillaan kansallispuisto on vetovoimatekijä, joka tuo matkailijoita ympäri maailmaa ihailemaan suomalaista luontoa. Olen päässyt läheltä seuraamaan yhden kansallispuiston, Sipoonkorven kansallispuiston, kehittymistä. Asun siinä ihan naapurissa. Sen vuoksi tässäkin yhteydessä haluan korostaa sitä, että kansallispuistojen perustamisen jälkeen on myös varattava riittävät resurssit kansallispuiston ylläpitoon ja esimerkiksi reittimerkintöjen tekemiseen. Tässä yhteydessä olen kuullut asiantuntijoilta, että näin on tapahtumassa.

Toinen asia, johon voisi kiinnittää huomiota noin yleisesti suomalaisissa kansallispuistoissa, on se, että meillä on aika hajanainen tyyli täällä tehdä ja näyttää kävijöille kansallispuistojamme opasteiden muodossa. Me voimme ottaa mallia esimerkiksi Uudesta-Seelannista, jossa asia on hoidettu ensiluokkaisiin hyvin. Siellä on myös luontomatkailu erittäin suosittua, mutta siellä on samalla pystytty huolehtimaan luonnon kantokyvystä erinomaisen hyvin.

Arvoisa puhemies! Erilaiset poikkeukset esimerkiksi rauhoitussäännöksiin eivät saa muuttua pääsäännöiksi. Päinvastoin, poikkeukselle on aina oltava riittävät perustelut. Hossan osalta poikkeus tullaan valiokunnan kannan mukaan tekemään paikallisten metsästysoikeuksien säilyttämiseksi alueella. Lisäksi valiokunta lisäsi, kuten edustaja Hassin puheenvuorossa tuli ilmi, luvan poistaa suurpetoja, jos siihen tarvitaan erityisosaamista, kansallispuiston alueelta. Metsästysoikeuden laajentaminen ulkopaikkakuntalaisille ei ole perusteltua, koska se on jo itsessään poikkeus luonnonsuojelulain säännöksiin. Hossan kävijätutkimuksessa, joka on tehty vuosina 2011–2012, on käynyt ilmi, että vain noin prosentti alueen kävijöistä on tullut alueelle metsästyksen vuoksi, ja toisekseen vain noin 3 prosenttia koko alueen metsästysmaista poistuu nyt kansallispuiston perustamisen myötä.

Arvoisa puhemies! On tärkeää huolehtia, että alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaa laatiessa varmistetaan myös se, että luonto ei rasitu enempää kuin on tarpeellista. Kävijämäärän lisääntyminen entisestään tulee jo asettamaan luonnon kantokyvyn erilaiseen lähtökohtaan kuin aiemmin. Tämänkaltaisissa hankkeissa on tärkeää, että mukana on vahva paikal-

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

listen toimijoiden tuki, ja on hienoa, että paikalliset ovat ottaneet hankkeen omakseen ja seisovat kansallispuiston perustamisen takana. Tämä on koko kansan hanke, ja tehdään se juhluvuoden teeman hengessä yhdessä.

15.00 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Valiokuntamme puheenjohtaja piti hyvän esittelypuheen, jossa oikeastaan kaikki näkökulmat tulivat esille. Itse pidän tärkeänä sitä, että valiokunnan mietintö oli yksimielinen. Muu vaihtoehto näin juhluvuoden merkkihankkeen ollessa kyseessä olisi antanut hieman oudon signaalin. Avajaiset pidetään 17. kesäkuuta, ja myös tasavallan presidentti Niinistö kunnioittaa läsnäolollaan puiston avajaisia samoin kuin ympäristövaliokunta. Tärkeätä näissä kansallispuistohankkeissa on paikallinen tuki, ja tässä tapauksessa aloite on tullut kunnalta, ja yrittäjät ja kuntalaiset ovat takana.

Aina näissä hankkeissa, joissa on vähänkin kalastukseen tai metsästyksen liittyviä asioita, saattaa syntyä erilaisia näkökulmia ja vähän kitkaa. Tässä tapauksessa olimme tekemässä kansallispuistolakia, ja sen takia luonnonsuojelulaki ja metsästyslaki olivat sellaisia lakeja, jotka eivät olleet auki ja joiden sisältöön emme voineet tässä yhteydessä vaikuttaa, ja sitten omalta osaltaan tuli se maa- ja metsätalousvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan pieni näkemysero. Ymmärrän toisen valiokunnan roolin, heidän roolinsa on eri kuin ympäristövaliokunnan rooli.

Kansallispuisto on kokonaisuudessaan runsas 11 000 hehtaaria — jos otetaan kilometreinä, niin se on noin 10,5 kilometriä kanttiinsa, jos se laitetaan neliön muotoon — eli kovin iso alue tämä Hossa ei ole, mutta sitäkin upeampi ja arvokkaampi 40. kansallispuisto.

15.02 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Hossan kansallispuistosta. Alunperinhän tämä aloite kansallispuiston perustamisesta tuli paikalliselta väestöltä jo vuonna 2012. He halusivat, että Hossan metsät ja muu luonto suojellaan mutta silti säilytetään perinteiset, luontoa muuttamattomat luonnonkäyttömuodot, kuten kalastus, metsästyks, marjastus, poronhoito ja retkeily. Mielestäni tätä alkuperäistä tavoitetta tulee kunnioittaa.

Hossan lupa-alue on paikallisten asukkaiden lisäksi tärkeä metsästyskohde muualta Suomesta tuleville metsästäjille, joista useat ovat vuosikymmeniä hyödyntäneet alueen metsästysmahdollisuuksia. Ulkopaikkakuntalaisten pienriistan metsästyksen salliminen lisäisi myös alueen majoituskapasiteetin käyttöä myöhään syksyyn. Tämä esitys rajoittaa pienriistan metsästystä sellaisilta henkilöiltä, jotka ovat syntyneet kansallispuiston alueella mutta eivät enää asu siellä. Pienriistan metsästyksen rajaaminen pelkästään paikallisille asukkaille ei ole millään muotoa perusteltua.

Kerron lyhyesti esimerkin henkilöstä, joka ei enää voisi metsästä kotimaisemissaan. Henkilö on syntynyt Hossan kansallispuiston alueella vuonna 1950 ja metsästänyt pienriistaa alueella heti kun siihen on ollut mahdollisuus. Hän on toiminut metsästysseuran johtajana viimeiset 30 vuotta. Hän on joutunut muuttamaan vuosi sitten työn perässä Kajaaniin — edustaja Korhosen naapuriin — eli pois kotikylältään. Hän on panostanut pienriistan metsästyksen myös siten, että hänellä on oma kennel, missä hän kasvattaa ja jalostaa metsästyskoiria. Hän käy metsästysaikana joka viikonloppu kotipaikallaan ja samalla metsästävässä. Tämän uuden lain myötä hän ei voi enää edes erikseen ostaa metsästyslupia niille alueille, missä hän on vuosikausia saanut metsästä. Yleensäkin niistä, jotka ovat synty-

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

neet Hossan alueella ja ovat siellä ensimmäisen metsästyskortin hankkineet, vain yksi kolmasosa enää asuu Hossan alueella. Tämä on varsin merkittävä asia.

Arvoisa puhemies! Nyt kun Suomi täyttää 100 vuotta, kuten olemme tänäänkin monesti kuulleet, ja on meidän jokaisen juhluvuosi, kysynkin: Onko tämä edellä mainittu toiminta oikein? Onko meidän tarpeen rajoittaa, vai olisiko tarpeen mahdollistaa metsästys? Mikäli rajoitamme metsästystä tai kalastusta, olkoon Hossa sitten Suomessa viimeinen luonnonpuisto. Meillä on näitä rajoitettuja alueita ihan riittävästi.

15.05 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin nyt kuitenkin tuoda esille sen, että Suomussalmen kunnan nykyisestä Metsähallituksen lupametsästysalueesta 97 prosenttia säilyy alueena, jonne myös ulkopaikkakuntalaiset voivat saada metsästysluvan. Ja mitä tulee erämaisiin metsästysalueisiin, Hossan lähistöllä sijaitsevat Paha-maailman Natura 2000 -alue, Kylmäluoman retkeilyalue ja Kalevalapuiston alue ovat valtion alueita, joilla voidaan edelleen metsästää ja jotka ovat varsin erämaisia alueita. Kuten valiokunnan puheenjohtajan esittelypuheenvuorossani jo totesin, nämä metsästysrajoitukset seuraavat siitä, että kansallispuiston ensisijainen tehtävä on luonnonsuojelu, ja jos me emme näitä kriteereitä noudata, niin sitten kansainvälisesti kansallispuistostatuksella ei enää ole katetta.

15.06 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunta on mietinnössään valinnut linjansa. Se on valinnut linjan, jossa metsästys on kansallispuistossa sallittua. Minä arvostan tätä valiokunnan mietinnön linjausta. Mutta sitä minä en voi käsittää, että te lähdette ikään kuin luokittelemaan kansalaisia eriarvoisiksi. [Kari Kulmala: Juuri näin!] Suomi on tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden maa, ja se on sitä oikeasti. Joissakin muissa maissa tilanne on ihan toinen: joillakin on suurempia oikeuksia kuin toisilla. Te itse asiassa olette valinneet sellaisen linjan, että teidän mielestänne 7 000 ihmistä voi vapaasti metsästää milloin sattuu, missä sattuu, ilmoitusta ja saalisilmoitusta tekemättä. Sellainen järjestely, jossa virkavastuulla Metsähallitus määrittelee, missä kukin voi metsästää, milloin voi metsästää — maa- ja metsätalousvaliokunnan mielestä kontrolloitu metsästys on nykypäivää, ja silloin voidaan arvioida, missä metsästetään ja miten se sopii kansallispuiston käyttötarkoitukseen.

15.07 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mielestäni on tärkeää, että metsästys on puiston alueella paikkakuntalaisille sallittua ja huolehditaan niistä paikkakuntalaisten oikeuksista sellaisilla alueilla, joissa vapaa metsästysoikeus kuntalaisilla on, mutta näen kyllä asian niinkin, että tällä lupametsästyksen sallimisella olisi voitu tehdä ennakkotapaus Hossan puistosta siten, että luotaisiin sinne uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja mahdollisuuksia yrittäjille kehittää toimintaansa.

Tähän edustaja Hassin viittaukseen siitä, että menettäisimme jonkun statuksen, mikäli metsästys sallittaisiin. Kehottaisin katsomaan vaikkapa Yellowstonen kansallispuistoa, millä tavalla siellä toimitaan, miten toimitaan alaskalaisissa kansallispuistoissa. Siellä niiden läpi on rakennettu tiestöä, siellä on mahdollista liikkua ajoneuvoilla, ja kun maksaa tarpeeksi, niin pääsee vaikka umpilumeen moottorikelkkailemaan. Silti ne ovat kansallispuistoja. Myös metsästysmahdollisuudet ja kalastusmahdollisuudet on tietyillä alueilla näissä puistoissa turvattu. Näkisin kyllä perusteltuna, että myös Suomessa pohdittaisiin sitä, miten voitaisiin näiden meidän puistojemme käyttöä tehostaa ja eri harrastusmuotoja lisätä.

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

15.08 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensiksikin on todella upeaa ja mahtavaa, että me saimme tämmöisen Hossan tyyllisen kansallispuiston, enkä olisi todellakaan toivonut, että meidän tarvitsee joistakin kielteisistä asioista keskustella tässä yhteydessä.

Mutta nyt puhutaan ihan kokonaan toisesta asiasta, jota tässä yritettiin käyttää välikappaleena, nimittäin paikallisten oikeuksista. Tässä metsästysoikeudessahan on kysymys siitä, mikä on paikallisten oikeus. Minä lappilaisena, savukoskelaisena henkilönä tiedän sen, kuinka merkittävä, tärkeä asia on se, että on olemassa joitakin paikallisia oikeuksia, koska meidän alueella ei ole muita palveluita — näitä kulttuuripalveluita ja monia muita, joissa me menetämme työpaikkoja paikallisilta ihmisiltä, ja kaikkea muuta — eli ne ovat kompensationsa paikallisille ihmisille siellä elämisessä ja olemisessa. Ja todella koen, että jos tässä olisi alettu puuttumaan tähän tilanteeseen, tällä olisi ollut iso, merkittävä vaikutus moneen muuhunkin paikkaan.

15.09 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on hyvin monenlaisia alueita Suomessa. Meillä on retkeilyalueita, meillä on erilaisia puistoja — niissä varmasti näitä erilaisia liiketoimintamahdollisuuksia voidaan kehittää. Kuten täällä on jo tullut esille, Hossan kävijöistä 1 prosentti on tullut sinne sen takia, että siellä on voinut metsästää. Näitä Hossan palveluja voidaan kyllä hyvin käyttää, esimerkiksi majoituspalveluja, muita ravintolapalveluja, myöskin sen ulkopuolisille alueille, esimerkiksi metsästämään tuleville. Kansallispuistoalue on, kuten on jo käynyt esille, suhteellisen pieni, ja on tärkeää, että se pidetään niitten kriteereitten mukaisena kansallispuistona, jotka on kansainvälisesti lanseerattu. Meillä on todella myös sillä alueella hyvin erilaisia alueita, joilla voi [Puhemies koputtaa] erilaisia toimintoja suorittaa.

15.10 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä aiemmissa puheenvuoroissa, kun puhuttiin Lemmenjoen kansallispuistosta, sanottiin, että aina kun kansallispuistoja perustettiin, paikallisten oikeuksia ja paikallisia sorrettiin. Nyt tässä annetaan paikallisille metsästysoikeus, ja nyt sitten sanotaan, että sorretaan muita, että asetetaan ihmiset eriarvoiseen asemaan. Yritä tässä nyt sitten onnistua.

Kansallispuistohan on siis brändi ja kansainvälinen semmoinen. Kun täällä ihmeteltiin, mitä haittaa olisi siitä, että muuttaisimme käytäntöjä, minun on pakko lainata teille valiokunnan mietintöä: "Valiokunta toteaa, että Suomen kansallispuistoverkostoa on pitkään kehitetty noudattaen muiden Euroopan maiden tapaan IUCN:n suojelualueluokitusta. Kansallispuistot on määritelty IUCN:n suojelualueluokan II mukaisesti suojelualueiksi, joiden hoidossa keskitytään ekosysteemien suojeluun ja virkistyskäytön turvaamiseen. Sellaisen metsästyksen, joka ei liity kansallispuistossa suojeltavaan alkuperäiskulttuuriin, katsotaan suositusten mukaan yleensä olevan ristiriidassa kansallispuiston koskemattomuuden kanssa, eikä tällaisesta alueesta suositella käytettävän nimitystä kansallispuisto."

15.12 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta täällä on kaksi ei pelkästään kansallisen tason uutista vaan kansainvälisen tason uutista. Ensimmäinen on se, että oikeuksia voi polkea, jos se koskee vain 3:a prosenttia oikeuksista. Mielenkiintoinen näkemys. Toinen kansainvälisen tason uutinen on, että täällä on ympäristövaliokunta sitä mieltä, että kansallispuiston luonteelle ja sen perustamistarkoitukseen sopii, että siellä voidaan metsästää miten sattuu ilmoitusta tekemättä, saalisilmoitusta tekemättä. Sitä

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

minä en voi käsittää. Ja edustaja Maijala sotkee nyt metsästyslain 8 §:ää koskevat oikeudet. Ei niitä kukaan täällä ole pois ollut ottamassa eikä sellaista ole ollut esittämässä. Maa- ja metsätalousvaliokunta on perustellusti esittänyt, on antanut teille lausunnossaan neuvon, miten metsästys kannattaa järjestää, ja se kannattaa Metsähallituksen virkavastuulla järjestää niin, että katsotaan, missä metsästetään, milloin metsästetään, kuka metsästää, ja jos kansallispuiston tarkoitus niin vaatii, siellä ei metsästetä ollenkaan.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä seuraavat vastauspuheenvuorot: edustajat Maijala ja Hassi ja sen jälkeen puhujalistaan.

15.13 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunta on vuonna 2010 käynyt keskustelun siitä, voiko paikallisille antaa erilaisia oikeuksia kuin muille metsästysasioissa, ja on silloin todettu, että se on mahdollista. Metsästyslain 8 § sanoo sillä tavalla, että Lapin maakunnassa, Kainuun maakunnassa sekä Suomussalmen, Kuusamon ja Taivalkosken kunnissa on paikallisilla oikeus metsästää valtion mailla. Tämä on oikeus paikallisille, ja se on silloin erittäin tärkeä paikallisille, mutta kyse on juuri tästä asiasta, eli mikä tässä muutettaisiin kyseinen pykälä toiseksi toiminnoksi. Elikkä kun on annettu vain ja ainoastaan paikallisille kyseinen oikeus, niin kyse on juuri tämän pykälän asiasta, ja olen tyytyväinen siitä, että me pystyimme pysymään tässä kyseisessä tärkeässä asiassa.

15.14 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Maijala jo totesikin sen, että perustuslakivaliokunta on vuonna 2010 selvittänyt sen, että onko tämä sopusoinnussa Suomen perustuslain takaamien oikeuksien kanssa, että pohjoisimman Suomen alueen kansallispuistoissa paikallisilla, toisin kuin muunpaikkakuntalaisilla, on metsästysoikeus. Perustuslakivaliokunta on todennut, että tämä on Suomen perustuslain kanssa sopusoinnussa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Sitten puhujalistaan.

15.14 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! On hienoa, että laki Hossan kansallispuistosta on nyt edennyt tähän vaiheeseen.

Kuten täällä on jo monta kertaa todettu, me olemme perustamassa upeaa Hossan kansallispuistoa Suomen 100-vuotisjuhlan kunniaksi Suomussalmen, Kuusamon ja Taivalkosken kunnissa sijaitseville valtion maille ja Suomussalmella ja Taivalkoskella puistossa sijaitseville valtion vesille. Puisto perustetaan Suomussalmen kunnan aloitteesta, ja kuten mietinnössäkkin todetaan, hankkeelle on ollut vahva paikallinen tuki.

Lakiehdotuksen 1 §:n mukaan puisto perustetaan ihmisen ja luonnon pitkäaikaisesta ja yhä jatkuvasta rinnakkaiselosta kertovan luonnonmaiseman ja siihen kuuluvien kulttuuristen kerrostumien suojelemiseksi ja hoitamiseksi sekä yleistä virkistys- ja retkeilykäyttöä ja luontoharrastusta varten.

Laki on todellakin valmisteltu vahvasti paikallisten asukkaiden ja yrittäjien sekä kuntien edustajien kanssa vuorovaikutuksessa. On ollut ilo seurata tätä prosessia.

Useaan kertaan valmistelun aikana on toistettu lause: Kun jotain uutta saadaan, niin jos-tain vanhasta täytyy luopua. Se uusi on nyt saatava hieno uusi kansallispuisto, kansainvälisten matkailijoiden tuntema ja arvostama kansallispuistostatus. Yksi menetys joukolle ul-

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

kopaikkakuntalaisia alan harrastajia ovat muutokset metsästyksessä. Edustaja Kulmala kertoi siitä yhden hyvin vahvan tapausesimerkin.

Hossan kansallispuiston alueella on ikaiaikaisesti harjoitettu metsästystä. Värrikallioiden maalaukset kertovat metsästystarinoina 3 000—4 000 vuoden takaa. Ne kertovat siitä onnistumisesta ja kiittolisuudesta, joka osoitettiin tuonpuoleisiin onnistuneen pyyntireissun jälkeen. Silloin oli kyse ravinnosta ja selviämisestä ankarissa olosuhteissa.

Kansallispuistoksi esitettävä alue käsittää noin 3 prosenttia Metsähallituksen lupametsästysalueesta Suomussalmen kunnassa. Hossan pienriistan lupa-alue on kooltaan 68 390 hehtaaria. Tähän kokonaispinta-alaan suhteutettuna lupa-alueeseen sisältyvä Hossan kansallispuiston alue, noin 11 100 hehtaaria, merkitsee noin 15 prosentin osuutta, joten käsitykseni mukaan metsästysharrastukseen löytyy samoilta seuduilta edelleen valtion metsästyksimaita. Metsästäjät voivat tulevaisuudessa hyödyntää Hossan alueen kehittyviä matkailupalveluja, joten uusi kansallispuisto siltä osin parantaa metsästysmatkailun tilannetta Ylä-Kainuussa.

Ulkopaikkakuntalaisten metsästystä harrastavien määrät ovat lupa-alueella pienentyneet. Vuosien 2013—2016 aikana myyntilupien määrät Hossan lupa-alueella ovat Metsähallitukselta saatujen tietojen mukaan kyllä valitettavasti laskeneet. Metsästysharrastus siis pienenee. Suomussalmen kunta lausunnossaan ympäristöministeriölle on todennut, että juuri kansallispuiston vaikutukset metsästysmatkailuun ovat pienet.

Ymmärrän metsästyksen liittyvän sukupolvelta toiselle siirtyvän perinnetiedon ja tiettyjen totuttujen metsästysalueiden merkityksen. Totean kuitenkin, että metsästyksen sopivia salomaita alueelta löytyy ja metsästysharrastuksellekin löytyy tilaa puiston ulkopuolelta.

Suomussalmella, Taivalkoskella ja Kuusamossa asuvilla säilyy metsästysoikeus kotikunnassaan, samoin säilyy Kuusamon yhteismetsän osakaskunnalla oikeus metsästää hirveä Kuusamon kunnan puolella kansallispuiston alueella. Alueet eivät todella ole kovin laajat. Ja vielä lisäksi, Suomussalmella puistoon rajautuviin metsästyseuroihin kuuluvat ulkopaikkakuntalaisetkin voivat edelleen metsästää hirviä seuran hirviporukoissa.

Kalastuksen osalta tehty ratkaisut ovat kompromisseja, kuten mietinnössäkkin todetaan. Kansallispuiston ympärillä olevien kylien asukkaille tulee kohtuulliset mahdollisuudet pyydyskalastukseen tulevaisuudessakin, mutta täytyy todeta, että merkittäviä järviä jää pyydyskalastuksen ulkopuolelle, ja se ei tietenkään aina kalastajaa miellytä.

Puiston perustamisen jälkeen tehtävässä hoito- ja käyttösuunnitelmassa tulee huolehtia siitä, että alueen toimijoille luvutut asiat todellakin toteutuvat. Poronhoitoa tulee edelleen voida harjoittaa vaikeuksitta, Julman-Ölkyn yrittäjän tulee voida kehittää toimintaansa ja palvella asiakkaitaan, kuten yritys on tehnyt jo kuuden vuosikymmenen ajan, ja Kuusamon yhteisten vesialueiden osakkaiden tulee päästä jatkossakin ongelmitta kalastamaan omistamilleen vesille.

Hossa on hieno kansallispuisto, joka kasvattaa alueen tunnettavuutta, kansainvälistä vetovoimaa ja arvostusta. Alueelle odotetaan uusia kävijöitä. Minäkin uskon tämän ennen kaikkea tuovan jo ensi kesänä meille kovasti kesämatkailijoita. Puiston saavutettavuus julkisilla yhteyksillä on kuitenkin haaste. Hyvien julkisten yhteyksien alueella asuville ja niihin tottuneille matkailijoille saattaa tulla yllätyksenä se, että linja-auto ei kuljekaakaan, kuten kotona on tottunut, ei edes joka päivä. Kontionmäen rautatieasema on 170 kilometrin päässä Hossasta ja Kuusamon lentokenttä, puiston lähikenttä, on 70 kilometrin päässä puistos-

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

ta. Minä toivonkin, että yhteistyössä lentoyhtiön kanssa kenttä saadaan nykyistä paremmin palvelemaan alueen yrityksiä ja alueen kohteista kiinnostuneita matkailijoita.

Minä kiitän valiokuntia ja kaikkia lakia valmistelleita ansiokkaasta työstä. Tätä työtä on tehty juhlavuoden teeman mukaisesti yhdessä.

15.21 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! On todella upeaa ja hienoa, että me saimme Hossan kansallispuiston satavuotiaan Suomen kunniaksi. Sain olla tässä prosessissa mukana alusta alkaen, ja olen todella iloinen siitä, että me tämän tuloksen nytten saimme ja saimme aika hyvän lainkin siihen. Me saimme hyvän lain sen ympärille. Kävin 90-luvulla ekan kerran Hossan alueella ja ihastuin jo silloin siihen alueeseen. Olen itse tosiaan pohjoisempaa ja itse suojelualueen keskellä asuva henkilö, mutta kun minä näin tuon alueen, totesin, että on muuten mahtavaa aluetta. Se on todellakin aidointa Kainuuta, ainakin minun silmissäni.

Ympäristövaliokunnassa keskusteltiin tästä asiasta hyvin paljon. Otimme myöskin maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnon todella vakavasti, ja keskustelimme asiasta todella paljon.

Metsästys ja kalastus on osa paikallista kulttuuria, ja oli tärkeää, että ne myöskin säilyivät tämän alueen toiminnoissa, jotta Hossan alue pysyy semmoisena kuin se on tähänkin asti ollut; metsästyslain 8 §, josta äsken jo mainittiin, kuitenkin sanoo, että metsästysoikeus kansallispuistojen alueella on tarkoitettu vain paikallisille. Jos me olisimme alkaneet sitä muuttamaan, niin sen jälkeen olisi pitänyt käsitellä myöskin luonnonsuojelulakia, ja olisi tarvittu ilmeisesti uusi perustuslakivaliokunnan käsittely ja monta muutakin asiaa, ennen kuin tämä asia olisi saatu tarkemmin ja kokonaisuudessaan käsiteltyä. Minun mielestäni on todella tärkeää ja arvostettavaa, että me pysyimme tässä perusperiaatteessa, että oikeus metsästää kansallispuistossa kuuluu vain paikallisille. Minä pidän todella tärkeänä sitä, että paikallisilla on olemassa edes joitakin erityisiä oikeuksia. Ei meillä syrjäisten alueiden ihmisillä kovin paljon niitä erityisiä oikeuksia enää ole.

Mutta nyt sitten kotikuntalaki: sehän sanoo, saatko sinä metsästää sen paikkakunnan alueella. Viime viikolla jätin lakialoitteen metsästyslain 8 §:stä sen mukaan, että ihmisen pitäisi olla kirjoilla edellisen vuoden viimeinen päivä, jotta hän voisi käyttää sitä paikkakuntalaisen metsästysoikeutta valtion mailla. Nyt on tultu siihen tilanteeseen, että hyvin moni henkilö on muuttanut kirjansa esimerkiksi Savukoskelle justinsa ennen metsästyskauden alkamista ja he ovat muun muassa UK-kansallispuistossa metsästäneet paikallisenä henkilönä ja sen jälkeen metsästysajan loputtua ovat vaihtaneet kirjansa takaisin muualle eivätkä ole jättäneet senttiäkään paikkakunnalle ja ovat heikentäneet tätä paikallisten oikeutta metsästää sillä alueella. Tätä minä pidän sen takia erittäin pahana asiana, että sen jälkeen siinä on metsästystä laajennettu todella paljon, ja nyt jos tätä kotikuntalakia jatkossakin käytetään väärin, niin sen jälkeen tapahtuu todellakin se, että se metsästys on säätelemätöntä sillä alueella. Paikalliset kyllä arvostavat ja kunnioittavat sitä, eli he eivät kovin paljon metsästä eivätkä metsästä yli sen, mitä siellä pystyy metsästämään. Esimerkiksi metsästysaikoja pystytään säätelemään hyvinkin tarkasti niin, että ei metsästetä liikaa sillä alueella.

Myöskin kalastuspuolen asiasta käytiin keskustelua hyvin paljon. Siinäkin kävi niin, että paikalliset menettivät jonkin verran mahdollisuuksia kalastaa tietyissä järvissä, joissa he ovat tottuneet kalastamaan, mutta niin kuin aikaisemminkin tuli esille, niin kansallis-

puiston rakentaminen on aina kompromissi, eli kaikki eivät voi olla missään tapauksessa siinä voittajina.

Kansallispuistoista vielä sen verran, että meillä on vielä sillä rintamalla paljon töitä. Muun muassa Pohjois-Karjalassa, tarkoitan, Etelä-Karjalan, Karjalan alueella, siellä ei ole kansallispuistoja, elikkä pitäisi miettiä, että sinne... [Riitta Myller: Pohjois-Karjalassa on!] — anteeksi, Pohjois-Karjalassa on, mutta etelämpänä Karjalan alueella, siellä ei ole kansallispuistoja. — Elikkä meillä on kuitenkin ihan valkoisiakin alueita Suomessa, liikaakin, vielä jäljellä.

Mutta sitten tämä kansallispuistojen ylläpito. Nyt on todella huolestuttavaa se, että määrärahat pienenevät, kansallispuistojen määrä on lisääntynyt. Samasta Metsähallituksen momentista joudutaan maksamaan myöskin Metsähallitukselle siirrettyjen rakennusten, koskien muun muassa Linnansaarta ja kaikkia tällaisia, ylläpito. Miten me jatkossa pystymme pitämään yllä meidän hienon kansallispuistoverkoston kaikki mökit, pitkospuut, tulistelupaikat ja kaikki nämä? Miten me saamme yleisen turvallisuuden, siisteyden, polttopuut ja kaikki nämä pidettyä yllä? Meillä on todella paljon töitä siinä, että me todellakin saamme huolehdittua näistä puistoista jatkossakin.

Eli onnea vielä kerran sinne Hossan alueelle! Tehdään hieno kokonaisuus yhdessä, ja ihanaa, että me kesällä saamme mennä porukalla avajaisiin juhlistamaan tätä Suomen satavuotista tekoa.

15.26 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa puhemies! Hossan kansallispuisto on istuvan hallituksen pääministeri Juha Sipilän kärkihanke. Se on myöskin Suomen satavuotisen historian juhlapäätös ja juhlakansallispuisto. Hossassa on erityisesti hienot luonto- ja kulttuuriarvot, jotka puolsivat tätä valintaa, eikä vähempiosaiseksi jää se, että Suomussalmen rooli itsenäistymisprosessissa on suuri ja mittava.

Kyseessä on kolmen kunnan yhteishanke. Suomussalmen, Kuusamon ja Taivalkosken kunnat ovat olleet erittäin yhteistyöhaluisia ja -kykyisiä tämän kansallispuiston perustamisen suhteen. Suomessa on 39 kansallispuistoa, ja puistojen kokonaistulo- ja työllisyysvaikutukset ovat satoja miljoonia euroja. Tässä Hossan kansallispuistossa on todellakin hieno yhdistelmä luonnon ja kulttuuriperinnön vaalimista.

Kansallispuistoon esitetään sisällytettäväksi luontonsa ja maisemiensa ja kulttuurikerrostumiensa puolesta edustavin osa valtion omistamien Hossan ja Moilasenvaaran Natura 2000 -alueiden kokonaisuutta, joka todellakin on aluetta, jolla suurelta osin ollaan mäntyvaltaisella ja melko karunkin oloisella alueella mutta vaarojen ylärinteillä on kuusikoita sekä painanteissa soita ja soistumia — erittäin erikoista aluetta. Hossa on kolmen vesireitin kohtauspaikka, mistä johtuen alueella on paljon virtavesiä. Järviä ja lampia on noin 130. Vesistöt ovat karuja ja kirkkaita, lukuun ottamatta tummia suolampia. Jääkauden jäljet ovat Hossassa edelleen selvästi näkyvissä. Alueen läpi kulkee laaja useamman harjun muodostelma, jossa on muun muassa suppia ja suppalampia. Hossan alue on vanhaa eräseutua, johon liittyvät kalliomaalaukset, peurannyyntikuopat ja kalastuksessa käytetyt vanhat liistekatiskat. Värikallion kalliomaalaukset ovat ainakin 3 500 vuoden ikäisiä, ja vanhimmat alueelta löydetty asuinpaikat ovat lähes 10 000 vuotta vanhoja. On kyse siis historiallisesta mutta erittäin rikkaasta ja monipuolisesta alueesta ja luonnosta.

Kansallispuiston raja on tehty metsästyksen ja kalastuksen ehdoilla. Alue on siis rajattu niin, että näitä hyvin paljon metsästyksen ja kalastukseen kuuluvia alueita on otettu poisikin tästä isosta alueesta. Poronhoitoa pitää pystyä harjoittamaan kuten tähänkin asti

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

tällä alueella, ja niin pystytäänkin. Mitä tulee metsästyksen, minusta se ratkaisu, jonka ympäristövaliokunnassa saimme aikaan yhdessä, on tälle Hossan alueelle eduksi. Pidämme huolta siitä, että siellä edelleenkin pystyvät metsästyslain 8 §:n mukaan kuntalaiset metsästämään ja tämä oikeus säilyy, mutta se on tietyiltä osin rajattu, mikä pitää sen asian kohtuullisena.

Hossan kansallispuisto on saanut jo merkittäviä rahoituksia, eli 2,5 miljoonaa euroa on tälle kansallispuiston alueelle annettu jo etukäteen niin sanotusti tekemään olosuhteet ja Hossan kansallispuiston jo etukäteisesti mahdolliseksi meille tänä juhlavuotena avata ja myöskin ottaa käyttöön, ja se on meille kaikille sitten jo hyvin kunnostettuna ja laitettuna esimerkiksi nuotio- ja leirintäkohteita ajatellen.

Hossan kansallispuiston ylläpitokustannukset tulevat olemaan noin 240 000 euroa vuodessa ja kokonaistaloudellisuusvaikutus 29 henkilötyövuotta. On tärkeää, että me saamme näiden kolmen kunnan, Suomussalmen, Kuusamon ja Taivalkosken, alueelle uuden hienon itsenäisyysjuhluvuoden kansallispuiston, mutta erityisen hienoa se on suomalaisille retkeily- ja kansallispuistokohteiden verkostossa, ja toivon, että tämä alue tulee erittäin hyväksi retkeily- ja matkailukohteeksi myöskin rajojemme ulkopuolella. Matkailuvirtoja odotetaan niin Itä- kuin Pohjois-Suomeen tämän Hossan kansallispuiston juhlapäätöksen päätteenä.

15.32 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Myöskin minä haluan sosiaalidemokraattien puolesta sanoa sen, että olemme erittäin tyytyväisiä siihen, että meillä on uusi, korkeatasoinen kansallispuisto Suomessa tämän lain hyväksymisen jälkeen, ja myös sen, että pääosin erittäin hyvässä hengessä yksimielisesti alueen ihmisten aloitteesta lähtenyt kansallispuistoa olemme täällä eduskunnassa voineet tukea. On muistissa sellaisiakin tilanteita, että aina nämä eivät niin sopuisia ja yksimielisiä ole. Olletikin kun meillä on nyt kysymys Suomen 100-vuotisjuhluvuoden kunniaksi perustetusta puistosta, oli äärimmäisen tärkeää, että löysimme yhteisen sävelen valiokunnassa siitä, miten tätä asiaa viedään eteenpäin.

Niin kuin täällä on jo tullut todetuksi, ihmiset tulevat kansallispuistoon nimenomaan sen luonnonarvojen takia, ja sen vuoksi meidän on pidettävä huoli, että ne kansainväliset kriteerit, jotka kansallispuistoille on olemassa, täytyvät aina myös Suomen kansallispuistoissa. Kun täällä oli hieman epäselvyyttä, onko Pohjois-Karjalassa kansallispuistoja, niin kerroin, että siellä on Kolin kansallispuisto ja siitä käytiin aika räväkkinä keskustelu aikanaan. Siellä on Patvinsuon kansallispuisto, Petkeljärven kansallispuisto, aivan ihania alueita, sekä retkeilyalueena Ruunaan kosket ja sitten Kolvananuuron alue. Myöskin luonnonpuisto siellä on, Koivusuon luonnonpuisto.

Itse kävin Hossan alueella ensimmäisen kerran 11-vuotiaana ja ihastuin täydellisesti siihen paikkaan. Sen jälkeen olen myöskin näissä Pohjois-Karjalan sekä luonnon- että kansallispuistoissa hyvinkin paljon retkeillyt. Ymmärrän varsin hyvin sen, minkä vuoksi Suomeen tullaan, mitä matkailijat haluavat, kun he ensisijaisena kriteerinä tänne tullessaan katsovat, missä on kansallispuistoja ja millaisia kansallispuistoja on.

Kun täällä kannettiin huolta siitä, että pääsy alueelle ei ole aina helppoa, olen samaa mieltä siitä, että meidän on varmistettava se, että myöskin julkisilla liikennevälineillä retkeilyalueelle kansallispuistoalueelle päästään, mutta sitten siellä itse kansallispuistoalueella on pidettävä huoli siitä, että on merkityt reitit, on riittävästi niitä retkeilyyn sopivia alueita ja muita palveluja, jotta myöskin ne luonnonarvot, joiden vuoksi nämä kansallispuistot on nimetty, turvataan.

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

Todellakin on erinomaisen hyvä, että Hossan alueelle saatiin kansallispuisto. Luonnon arvot ovat tulleet tässä moneen otteeseen esille. Itse olen myöskin sitä mieltä, että kun näitä upeita, luontoarvoltaan erinomaisia alueita on myös muualla kuin sillä alueella, joka on nyt nimetty tämän lain mukaisesti kansallispuistoksi, niin on hyvin avaralla mielellä myöskin mietittävä sitä, onko sitten tulevaisuudessa sellaisia alueita, joita voidaan liittää tähän alueeseen, ja myöskin sitä vuorovaikutusta, joka on tämän kansallispuistoalueen ja niiden muiden luontoarvoltaan hyvien alueitten välillä, millaisia toimintoja näissä voidaan suorittaa ja millaisia palveluja ylipäättänsä alueella tarjotaan siellä kävijöille.

Nyt on noussut esille kysymys ulkopaikkakuntalaisten metsästysoikeudesta. On todellakin ihan hyvä laittaa se niihin raameihin, että tällä hetkellä 1 prosentti sille alueelle tulevista tulee sinne metsästyksen takia, eli siis 99 prosenttia tulee muista syistä. Kun metsästyseen soveltuvia alueita on todella paljon siellä ympärillä, niin pidetään tämä kansallispuiston alue sellaisena, että se myöskin todella täyttää nämä kaikki kansainväliset luokitukset.

15.38 Silvia Modig vas: Arvoisa puhemies! Tämä on todella hienoa, että satavuotiasta Suomea juhlitaan ja kunnioitetaan perustamalla Hossan kansallispuisto Kainuun upeisiin maisemiin. Hossa on niin luonnon, kulttuurikerrostumien kuin maiseman kannalta aivan erinomainen valinta. Tällä kansallispuistolla on paikallisten vahva tuki. Kaikki alueen kunnat tätä kannattavat.

Ympäristövaliokuntahan vieraili Hossassa jo viime vuonna, ja tapasimme silloin alueen toimijoita, myös luonto- ja matkailualan yrittäjiä, ja kyllä näissä tapaamisissa ja keskusteluissa oli aistittavissa semmoinen positiivinen ja innostunut ilmapiiri, jossa kansallispuisto selkeästi nähtiin hankkeena, joka mahdollistaa alueelle paljon positiivista. Kävijämäärät-hän ovat, niin kuin kaikissa kansallispuistoissa, myös Hossassa nousussa jo ennen kuin kansallispuisto on perustettu, ja varmaan tämän paikalliset kunnat myös näkivät, koska kuten täällä on todettu, Metsähallitus on laskenut, että kansallispuistoihin sijoitettu euro tulee jopa kymmenkertaisena takaisin. Tämmöisessä tapauksessa se voi olla jopa isompi, joten tämän vaikutus paikallistalouteen on erittäin positiivinen.

Metsästyksestä on puhuttu paljon, mutta haluan todeta siitä vain sen, että 1 prosentti kävijöistä on ilmoittanut Hossaan tulonsa syyksi metsästyksen, joten se ei ole se suurin veto-voimatekijä eikä se, joka mahdollistaa paikallistaloudelle nämä mahdollisuudet.

On ilo ja kunnia saada olla omalta osaltani mukana tekemässä tätä päätöstä, kun Suomeen perustetaan 40. kansallispuisto. Juuri näin me voimme ja meidän pitää meidän itenäisyyttämme juhlia. Tässä me voimme juhlistaa niin Suomen historiaa kuin Suomen luontoa — aivan toisin kuin juuri julkaistu uusi juhlaraha, jossa Suomen tarinaa päätettiin kunnioittaa kuvilla teloituksista ja joukkomurhista. Uuden kansallispuiston perustamalla me taas takaamme, että tulevat sukupolvetkin pääsevät nauttimaan Kainuun upeista maisemista ja sitä kautta Suomen historiasta.

15.40 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! On tosiaan ilo käsitellä tätä hallituksen esitystä juuri Hossasta. Juhlistamme siis tänä vuonna Suomi 100 -juhlavuotta monin eri tavoin, ja yksi niistä on nyt tämä eduskunnan päätös Suomen 100-vuotiskansallispuistosta, ja siksikin on ilo, että käsittelemme hallituksen esitystä nimenomaan Hossan kansallispuistosta. Kiitokset ympäristövaliokunnan puheenjohtajalle edustaja Hassille ja koko valiokunnalle tästä käsittelystä ja prosessista. Tutustuimme eduskunnan ympäristövaliokunnan kanssa alueeseen jo itse asiassa syksyllä 2015 eli toissa vuonna, ja aurinkoisissa merkeissä

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

saimme silloin kuulla paikallisten toimijoiden sitoutumisen ja vahvan tahtotilan Hossan nostamiseksi kansallispuistoksi. Kuten edustaja Parviainen nosti esiin, niin kun jotain uutta luodaan ja rakennetaan, jostain vanhastakin on kyettävä luopumaan, ja edustaja Parviainen toi hyvin esiin asiat liittyen metsästyslupiin.

Arvoisa puhemies! Hossan luontoarvot ovat ylivoimaiset ja kauniit, ja se alue ilmentää suomalaista luontoa erinomaisesti. Hossan kansallispuistoksi esitetty alue kuuluu jo nyt lähes kokonaan EU:n Natura 2000 -verkostoon, ja valtaosa siitä on valtion retkeilyaluetta ja Pohjois-Suomen vanhojen metsien suojeluohjelmakohdetta, ja Hossan alue myös kuuluu suomalais-venäläistä luonnonsuojelu- ja kulttuuriyhteistyötä varten muodostettuun Kalevalapuiston luonnonsuojelualueiden toiminnalliseen kokonaisuuteen. Kuten olemme jo tänään kuulleet, alue on mäntyvaltaista, siellä on soita ja soistumia, järviä ja lampia on noin 130, mutta myös jääkauden jäljet näkyvät Hossassa edelleen selvästi. Alueen läpi kulkee laaja useamman harjun muodostelma, ja siellä on myöskin aivan uskomattoman kauniita kalliomaalauksia, peuranpyyntikuoppia ja kalastuksessa käytettyjä vanhoja liistekatiskoja.

Mitä tulee sitten näihin talous- ja työllisyysvaikutuksiin, kansallispuistoista on muodostunut sekä kansallisesti että kansainvälisesti erittäin merkittävä matkailun vetovoimatekijä. Kansallispuiston status takaa luontomatkailulle kestävä ja pysyvät puitteet, joiden varaan voidaan luoda kannattavaa ja pitkäjänteistä yritystoimintaa. Hossan retkeilyalueella vuoden 2015 tilastojen mukaan kävi reilu 50 000 eli 53 300 kävijää, joten aluetaloudellissiksikin vaikutuksiksi on laskettu yli 2 miljoonaa, noin 2,4 miljoonaa, ja kokonaistaloudellisyysvaikutukseksi 26 henkilötyövuotta, ja toivottavasti tulevina vuosina moninkertaisesti.

Tätä hanketta on tosiaan valmisteltu juhluvuoden teeman mukaisesti yhdessä. Toimin itse eduskunnan partioparlamentaarikkojen puheenjohtajana, ja lukuisilla kouluvierailuilla viimeisen vuoden aikana tuolla meidän alueella niin Kainuussa kuin Pohjois-Pohjanmaalla olen koululaisia haastanut tekemään tulevina vuosina vierailuja Hossan kansallispuistoon.

Loppuun ajattelin lukea Hossan kansallispuiston sivulta tällaisen lyhyen kutsun: "Kuuletko erämaan rauhoittavan hiljaisuuden? Hossa tuntuu jo ensiaskeleelta kotoisan tutulta. Rentouttava hiljaisuus säestää maisemia, jotka tekevät Hossan erämaasta lempeän. Pehmeät polut johdattavat retkeilijää eteenpäin. Tyynet vedet kannustavat melojaa jatkamaan laavulta toiselle. Vuolaiden virtojen äärellä kalastaja iloitsee saalistaan, voimakkaasti taistelleesta harjuksesta. Myös tantereella telmivät karhunnappulat tuntuvat tietävän, että täällä Hossassa on kaikki juuri niin kuin pitääkin. Aavistus Hossan tuttuudesta tuntuu vain voimistuvan Väräkallion mystisiä maalauksia ihaillessa. Kaipuu Hossan mahtaviin maisemiin lieneekin sytytetty meihin jo vuosikymmeniä sitten, ikiaikaisia viestejä piirretäessä." — Kiitos.

15.45 Reijo Hongisto ps: Arvoisa herra puhemies! Suomen satavuotista itsenäisyyttä kunnioitetaan ja juhlistetaan monin tavoin. Tämä perustettava Hossan kansallispuisto on vain yksi tapa paaluttaa näitä kunniakkaita vuosia ja tätä merkkivuotta.

Maamme itsenäisyyteen liittyy monta piirrettä ja monta tarinaa. Yksi keskeisin piirre on se, että kansakuntamme on vuosien saatossa kaikin tavoin pyrkinyt tasavertaisuuteen ja tasapuolisuuteen kansalaisten keskuudessa. Olemme maailman johtavia maita nimenomaan tasa-arvon edistämiseksi. Tämä tasa-arvonäkökohta huomioiden minä hieman hämmästelen, että nyt tässä maamme merkkivuoden kunniaksi perustettavassa kansallispuistossa on tasa-arvonäkökohta sivuutettu lähes kokonaan. Minun mielestäni nyt jos koskaan, tässä jos

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

missään meidän pitää edistää tasa-arvoa niin, että kansallispuistoa voivat hyödyntää tasa-arvoisesti kaikki ihmis- ja harrastajaryhmät.

Valitettavasti kuitenkin näyttää käyvän niin, että jälleen kerran metsästyksen harrastajat luokitellaan B-luokan kansalaisiin, joiden harrastusmahdollisuudet heikentyvät kansallispuiston alueella. Olen erityisen huolissani, ja uskallan sanoa, että olen myös surullinen, siitä, että tätä kastijakoa vielä tehdään metsästysharrastajien keskuudessakin jakamalla heidät paikallisiin ja ulkopaikkakuntalaisiin. Jaon perusteella heille määritellään erilaiset oikeudet hyödyntää kansallispuiston maisemia harrastuksensa yhteydessä. Ei riitä, että tänä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon aikana asetetaan metsästäjät harrastusryhmänä vähempi-arvoiseen asemaan muiden kansallispuistoa käyttävien kanssa, vaan kaiken lisäksi vielä metsästäjien ryhmäkin jaotellaan asuinpaikkakuntansa mukaan, voisiko sanoa, että vuohiin ja lampaisiin. Tämä on useissa puheenvuoroissa tullut tämän päivän aikana esille. Puhutaan asuinpaikkakunnasta.

Arvoisa puhemies! Hallituspuolueen edustajana en tietenkään äänestä tätä lakiesitystä vastaan, sillä tämä on hyvä lakiesitys muutoin ja tässä on paljon hyvää ja kunnioitettavaa. Mutta tällä puheenvuorolla haluan tuoda oman mielipiteeni julki koko Suomen kansalle siinä, että metsästysharrastajia ei saa kohdella toisen luokan kansalaisina kansallispuistojen perustettaessa. Tänä päivänä on käynyt ilmi, että vaikkapa vain 1 prosentti kansallispuistoon tulevista harrastaa metsästystä, minun käsitykseni mukaan jonkinlainen oikeus on myös tällä yhdellä prosentilla. Nimenomaan kun puhutaan Suomen juhluvuodesta, niin tällöin olisin suonut, että jokainen kansalainen, myös tämä 1 prosentin osuus, olisi ollut tasa-vertaisessa asemassa. — Kiitoksia.

15.49 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Yksi suurimpia syitä tyytymättömyyteen tässä maassa on se, että ihmiset kokevat, että heitä kohdellaan epäoikeudenmukaisesti. Minun mielestäni eduskunta on merkittävä paikka monessa mielessä, ja ainakin eduskunnassa tähän asiaan pitää kiinnittää huomiota, että ihmisillä on oikeuksia. Kun Suomi on oikeasti tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden maa — ja minä ylpeänä olen siitä puhunut monissa eri paikoissa, jopa ulkomailla — niin sen takia tämä puheenvuoro on tärkeä: Ei mennä sellaiselle linjalle, että aletaan tekemään päätöksiä siltä pohjalta, että vain tunne on oikein. Meidän täytyy ymmärtää, mitä juridiikka tarkoittaa ja mitä oikeudet tarkoittavat.

Tässä tapauksessa tämä kansallispuisto perustetaan meidän kaikkien omistamalle maalle, me kaikki olemme maanomistajia. Minulle tämä Hossa ei sinänsä ole niin iso asia, koska minä en siellä tule koskaan todennäköisesti käymään, eikä tämä metsästyskään sinänsä ole iso asia. Tämä näkökulma, minkä takia minä täällä pidän tämän puheen, ei ole se, että pitäisi päästä metsästämään sinne, ei suinkaan, vaan asialla on vähän syvällisempi ja suurempi merkitys: mitä enemmän tässä yhteiskunnassa tullaan ihmisten oikeuksia jakamaan asuinpaikkakunnan perusteella, sitä enemmän ongelmia ja sitä enemmän riitoja meillä tulee olemaan — ja niitä on jo nyt nähtävissä aika merkittävässä määrin.

Arvoisa valiokunnan puheenjohtaja! Me ajatteleme näin rakentavasti maa- ja metsätalousvaliokunnassa: te pyydätte meiltä lausunnon, meidän valiokunnassa on jonkunmoista asiantuntemusta metsästyksestä, vastuullisesta metsästyksestä ja metsästyksestä, jossa riistakantoja suojellaan, ja myös saaliskiintiöt ovat aina merkittävässä asemassa. Metsästyksen luonne on muuttunut kymmenien vuosien aikana aivan oleellisesti, ja sitä vanhaa sääntöä, metsästyslain 8 §:ää, että paikallisuuteen perustuen voidaan saloilla metsästää, minäkin kunnioitan ja, päinvastoin kuin täällä salissa on vähän annettu ymmärtää, ehkä vihjail-

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

tu, en missään nimessä ole tätä metsästyslain 8 §:ää pois keneltäkään ottamassa. Mutta se täytyy ymmärtää, että tämä metsästyslain 8 § ei tarkoita sitä, että kansallispuistosta, joka rakennetaan erillislainsäädännöllä, pitäisi sen 8 §:n takia ajaa ikään kuin muut omistajat pois ja muut oikeudet mitätöidä. Ei niin voi menetellä.

Itse asiassa, arvoisa puheenjohtaja, jos te olisitte halunnut ottaa maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnon huomioon, niin te olisitte huomannut — ehkä, jos olisitte halunnut vähän kysellä asian perään — että paikallisesti, mitä täällä on korostettu, on jo olemassa toimiva ratkaisu, miten tämä metsästys pitäisi Hossan kansallispuiston alueella hoitaa. Suomussalmelta löytyy, arvoisa valiokunnan puheenjohtaja, esimerkki, kuinka tämä asia pitäisi hoitaa. Suomussalmen Martinselkosen luonnonsuojelualueelle joutuvat paikalliset metsästäjät hakemaan maksuttoman luvan Metsähallitukselta. Tällä suojelualueella lupa-metsästäjät, ulkopaikkakuntalaiset ja paikalliset, metsästävät Metsähallituksen luvalla. Tämä on se ratkaisu, mitä me ehdotimme teille, koska se on jo tällä hetkellä paikallisesti hyväksi todettu ja hyväksytty. Metsästys olisi tällöin ollut kontrolloitua, suunniteltua ja saalispalautteen piirissä. Tarjosimme teille, arvoisa valiokunnan puheenjohtaja, tätä mallia, joka olisi taannut sen, että kansallispuiston alueella metsästyspaine tunnetaan ja voidaan varmistaa sen kestävyys. Sitä minä vähän ihmettelen, että tämä ei ole käynyt teille, koska nyt te olette itse asiassa kannattamassa ja tuomassa eduskuntaan sellaista mallia, joka takaa vapaan metsästyksen, joka ei ole kontrolloitua eikä ole saalisilmoituksen piirissä. Edustaja Hongisto, joka on ilmeisesti metsästäjä, voi todistaa: onko sellainen metsästys teidän mielestänne nykyaikaa jopa kansallispuiston ulkopuolella, ettei tiedetä, kuka metsästää, milloin metsästää, eikä tee saalisilmoitusta? Jos se on, niin sitten minä olen käsittänyt koko metsästyskulttuurin, mikä tänä päivänä vallitsee, väärin.

Sitten vielä sen verran, kun puhutaan tästä kulttuurista, että metsästyshän kuuluu tälle alueelle. Se on vahvaa itäsuomalaista ja kainuulaista metsästyskulttuuria. Kun täällä esitetään, että kyseessä on vain 3 prosenttia maista, ja ilmeisesti se pätee myös paikallisiin, että heillä on 97 prosentin mahdollisuus metsästää muualla, niin miten se voi niin pyhä asia olla kaikille? Kun täällä tarjotaan yhteistä kompromissia maa- ja metsätalousvaliokunnan kautta, koska tämä on Hossan kansallispuisto — yhdessä — niin nythän tästä tulee epätasa-arvon ja oikeuden polkemisen kansallispuisto. Nämä pitäisi ottaa vakavasti, jos asiantuntijalausunto teille antaa jonkunmoisen vinkin. Jotenkin tässä tulee sellainen tunne, että kun hallituspuolueet tämän asian näin sopivat, että me teemme niin, että Metsähallitus virkavastuulla määrittelee metsästyksen kansallispuiston tarkoitusta vaarantamatta ja niitä arvoja vaarantamatta, niin sehän olisi johtanut siihen, että jos siellä kävijämäärät todella kasvavat, niin niillä reuna-alueillakin metsästys olisi lopetettu. Teidän mallissanne näin ei voi tehdä, kun te pidätte vain oikeuksista, harvojen oikeuksista, kiinni.

Minun mielestäni tässä on tapahtunut joku ihmeellinen asia. Minä en muuta voi enää käsittää, kun jokainen on ilmeisesti ymmärtänyt, mikä olisi järkevin ratkaisu. Ilmeisesti tässä on arvovalta tullut esteeksi tehdä oikea ratkaisu. Nyt te olette saaneet käyttää sitä valtaa, mikä kansanedustajalle ja valiokunnalle kuuluu, ja totta kai tästä näköjään ei äänestystä tule.

Hossan kansallispuistoa pidän erityisen hyvänä ja niitä luontoarvoja. Se, että se on perustettu, on hieno asia, ja kannatan. Mutta se tapa, millä te olette hoitaneet tämän metsästyksen, ei vastaa nykyaikaista tapaa eikä se vastaa nykyaikaista kulttuuria eikä se vastaa nykyaikaisia oikeudenhoidon tapoja.

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

15.56 Reijo Hongisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Eestilä kysyi puheenvuorossaan minulta, minut nimeltä mainiten, mitä mieltä minä olen siitä, että metsästetään vähän siellä ja täällä ja tuolla, vähän vapaasti, ja kukaan ei oikein ole kontrolloinut sitä. Esitettyyn kysymykseen, arvoisa puhemies, lyhyt vastaus, että metsästyksen harrastajana ja poliisina en voi millään tavalla hyväksyä sitä, että metsästys on vapaata. Kyllä sen täytyy olla tarkkaan säänneltyä ja tarkkaan kontrolloitua. — Kiitos.

15.56 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Samaan asiaan: Olen metsästäjä. Perheessäni metsästävät kaikki henkilöt, kuljemme siellä metsässä. Ja me kyllä säätelemme itse sitä metsästystä, sillä emme me todellakaan ala sitä viimeistä koppeloa ampumaan, emme todellakaan, vaan onhan se säänneltyä, koska metsästysaika on rajoitettu hyvin tarkasti — koska se on olemassa. Paikalliset seurukset pystyvät vielä tarkemmin ohjeistamaan, ja kyllä niitä paikalliset vain noudattavat erittäin paljon, ja kyllä se on tarkkaa siinä hommassa.

Minä en todellakaan tykkää siitä, että kun minä pääsen metsälle — niitä harvoja asioita, mihin meidän alueella on erityisoikeuksia — niin minun pitäisi alkaa kysymään lupa, milloin minä pääsen metsälle, saanko minä alkaa niitä ampumaan, koska eivät ketkään muut kuin paikalliset tiedä kuitenkaan, mikä on se luonnon paras kantokyky metsienkin osalta.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Eestilä, ja sen jälkeen puhujalistaan.

15.57 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on syytä mainita, että tässä hallituksen esityksessä on pimitetty tietoja ja tosiasioita. Näiden kolmen kunnan alueella on 7 000 ihmistä oikeutettu metsästämään kansallispuiston alueella. Suomussalmen riistanhoitoyhdistyksessä näitä jäseniä oli muistaakseni 3 800, joista 2 000:lla on oikeus metsästää metsästysaikana milloin sattuu ja miten sattuu kansallispuiston alueella — kulkemalla varmaan halutessaan samoja polkuja pitkin kuin retkeilijät. Tämä on ehkä sanottu vähän kärjistäen, mutta sen minä halusin sanoa, että minun mielestäni näissä hallituksen esityksissä ja asiakirjoissa pitäisi olla kaikki asiaan vaikuttavat seikat eikä pitäisi tuoda semmoisia asioita esille, jotka omaan tarkoitukseen sopivat. Tämä kansallispuisto on ostettu väärällä rahalla. Se on ostettu sillä tavalla, että paikallisille luvataan, että muilta kielletään metsästys. Monet ovat innoissaan, että hieno homma, me saamme ikään kuin enemmän oikeuksia, kun ne otetaan muilta pois. Siitä tässä on kysymys. Toinen, mistä tässä on kysymys, on se, että näin halutaan, että kansallispuisto laajenee ja metsästys kielletään edelleen.

15.58 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Maijala otti tärkeän asian esille liittyen puistojen hoitomäärärahoihin. Lisääntyvän virkistyskäytön seurauksena reitit ja rakenteet kuluvat, joten todellakin kunnossapitoon rahaa tarvitaan.

Kuten edustaja Myller totesi, lähellä puistoa on mielenkiintoisia ja arvokkaita Metsähallituksen suojelukohteita. Näihin kohteisiin liittyvien reittien rakenteisiin tarvittaisiin kyllä kunnostusmäärärahaa, siellä ei ole kaikki hyvässä kunnossa. Meitä Kurvisen kyläläisiä harmittaa erityisen kovasti se, että vanhojen metsien suojelualueelle Närängän erämaataloon johtavat Hyöteikönsuon ylittävät pitkospuut ovat huonokuntoisuutensa vuoksi nyt käyttökiellossa. Näränkä on vain 20 kilometrin etäisyydellä uudesta puistosta, ja uskon,

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

että Närängän erämaatila tulee olemaan rinnakkainen kohde Hossan kansallispuistossa vieraileville. Olisi hyvä, että kaikki reitit, jotka johtavat Näränkään, olisivat meillä hyvässä kunnossa. Se antaisi hyvän vaikutelman asioiden hoidosta.

15.59 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa poromies... Arvoisa puhemies! [Naurua] — Alan nimittäin puhumaan porotaloudesta, niin sen takia sanoin vahingossa "poromies".

Porotalous on huomioitu tässä kyseisessä lakiesityksessä todella hyvin. Kansallispuistojen ja luonnonpuistojen osalta on käyty keskustelua siitä, millä tavalla sieltä voidaan tarvittaessa poistaa vahinkoja aiheuttavia petoja. Tässä on nyt saatu todella hyvin laitettua matkaan esitys niin, että luvat saa helposti ja järkevästi, ja siellä puiston alueella pystyvät nyt sitten Hossa-Irnin kaikki osakkaat osallistumaan siihen petojen poistamiseen. Tämä on todella hyvä asia, että se on valmisteltu todella järkevällä tavalla. Ja nyt kun me saamme siihen vielä lisäyksen matkaan siitä, jos on ongelmallinen tapaus jonkun petoeläimen poistamisessa, niin tarvittaessa voidaan käyttää erityistä apua muualtakin kuin paliskunnan osakkaiden osalta. Kiitos tästä kokonaisuudesta, saatiin hoitumaan.

Meillä on useita suojelualueita, joiden osalta tätä petojen poistamisasiaa pitäisi vielä järkevöittää. Esimerkiksi Oulangan puiston alueella on tilanne se, että siellä on hoitosuunnitelmissa aikoinaan kirjoitettu vain, oliko se susi, vai — hetkinen — ainoastaan yksi petoeläimistä oli kirjattu sinne, ja kun sen jälkeen on huomattu, että esimerkiksi ilveksen aiheuttamia vahinkoja nykyään on todella paljon, niin sinne ei sitten saa ilveksen poistolupia ollenkaan, vaikka niitä todellakin tarvittaisiin sillä alueella.

No, sitten vielä noihin metsästysasioihin. Koin todella loukkaavana sen, että ympäristövaliokunnan osalta sanottiin, että olisimme epätasa-arvoista lainsäädäntöä tässä nyt sitten työstämässä ja tekemässä, sillä kyllä me olemme pyrkineet siihen, että me saisimme aikaiseksi koko kansalle puiston, joka todella toisi kaikkia Suomen hienoja arvoja esille. Tasa-arvon näkökohta on varmasti tässä huomioitu, se, kuinka paljon Suomen yhteiskunnassa asioita pystyy hoitamaan. Siinä, että metsästys on kuulunut sen alueen kulttuuriin, katsottiin, että se kulttuuri- ja metsästysasia saadaan turvattua sillä, että paikalliset siellä metsästävät. Eiväthän ne paikalliset paljoa sillä alueella kulje. Niissä kunnissa on niin paljon asukkaita, että niillä melkein jokaisella on muut alueet, missä he kulkevat metsällä. Hyvin harva sille alueelle tulee metsällä todellisuudessa kulkemaan.

Sitten, kun tuodaan esille se, onko metsästys säädeltyä: Tuossa aikaisemmassa puheenvuorossa toin esille sen, kuinka paikalliset hyvinkin pitävät huolen siitä, että lintuja esimerkiksi ei ammuta liikaa. Omalta osaltani on pakko kertoa tarina viime syksyltä, kun olin metsällä mieheni kanssa ja koira alkoi haukkumaan koppeloa puuhun. Minä aloin katsomaan sitä koppeloa, ja katsoin, ja katsoin, enkä minä ampunutkaan sitä, ja minun mieheni kysyi, että mikset sinä ammu. Minä, että en minä ammu, kun se tekee keväällä viisi munaa ja minulla on ensi syksynä kaksi metsonpoikasta, joita minä pystyn alkamaan ampumaan, että eihän minun nyt kannata tuota ampua. Ja niin se koppelo lähti siinä komeasti lentämään. Koiraahan siinä kyllä vähän harmitti, kun se joutui haukkumaan ja sen haukku meni ihan hukkaan. Elikkä nyt sitten todellakin nämä metsästyspuolen asiat, kyllä ne säädeltyjä tässä ihan nokko ovat.

Sitten se, onko kaikilla, jokaisella paikkakunnalla oltava samat oikeudet. Vaikka me mitä tekisimme, niin emmehän me Suomessa kaikille ihmisille saa kaikkia oikeuksia. Enhän minäkään Savukosken kirkolta 30 kilometriä eteenpäin asuvana henkilönä saa oopperapalvelua, enkä minä saa käyttää junaa enkä metroa, enkä montaa muutakaan asiaa pysty

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

käyttämään — hei, minä olen epätasa-arvoisessa tilanteessa. Meidän alueella on metsästysasia, minulla on paikallisten tiettyjä oikeuksia, ja meidän täytyy huomioda se, että asuinpaikan ja ympäristön mukaan pitää olla mahdollisuus olla tiettyjä oikeuksia, ja tämä paikallinen ratkaisu — vielä viimeisenä asiana tämä paikallinen ratkaisu. Tässä Hossan puistossa olisi puhe siitä, että Martinselkosella on tämä paikallisten ja muitten metsästys niin, että kaikkien tulee hakea maksuton lupa. Tätä me emme ottaneet tässä esityksessä sen takia, että ainakin minä omalta osaltani katsoin, että tähän heikentää paikallisten oikeuksia. Tämä on erilainen käytäntö, mitä on kansallispuistoissa olemassa, ja tässäkin olisi pitänyt käydä ihan samalla tavalla pitkä lakiprosessi ja työstää tämä kyseinen Hossa-laki sitten kokonaan uusiksi tiettyjen asioiden osalta. Muun muassa luonnonsuojelulain osalta tämä olisi pitänyt käsitellä, luonnonsuojelulain käsittelyn jälkeen olisi pitänyt perustuslakivaliokunnasta kysyä siitä asiasta, maa- ja metsätalousvaliokunnasta uudestaan lausunnot, eikä sitä Hossan puiston avaamista olisi missään tapauksessa kesäkuun puolivälissä pystytty järjestämään.

Oli miten oli, minun mielestäni tämä laki on hyvä näin. — Kiitoksia.

16.05 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Metsästyksestä muutama puheenvuoro on ehkä antanut sellaisen mielikuvan, että ympäristövaliokunta on nytten omaksunut ja esittämässä jotain aivan uudenlaista, mullistavaa käytäntöä. Näinhän asia ei ole, vaan ympäristövaliokunta haluaa jatkaa sitä linjaa, jota metsästyksen osalta pohjoisimman Suomen kansallispuistoissa on tähänkin asti noudatettu. Luonnonsuojelulain kyseiset pykälät on säädetty vuonna 2009, ja kuten jo useampaan kertaan on todettu, perustuslakivaliokunta on käsitellyt asian vuonna 2010 ja todennut käytännön perustuslain mukaiseksi, mutta sinänsä se käytäntö, että paikallisilla on kansallispuistoissa metsästysoikeudet pohjoisimmassa Suomessa, on paljon nykyistä luonnonsuojelulakia vanhempi.

Mutta, arvoisa puhemies, varsinaisesti pyysin puheenvuoron tuodakseni esille Hossan alueen ja seudun kulttuurihistoriallisen puolen, joka on ollut tärkeä kriteeri sille, että alue on valittu nimenomaan Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlakansallispuistoksi. Useissa puheenvuoroissa on jo todettu se, että Hossassa on upea, vanhoja kalliomaalauksia sisältävä Värikallio, joka on arvioitu 3 500—4 000 vuotta vanhaksi. Näistä maalauksista ovat tutkijat, vähän tutkijasta riippuen, tunnistaneet 40—60 eri kuvaa, joiden tulkitaan liittyvän metsästykseen ja šamanismiin. Mutta jälkiä vanhemmastakin asutuksesta on: esimerkiksi Lounajan rannalta Lipposenniemenä on löydetty 7 000 vuotta vanha saviastian pala.

Alueen nimistössä on jälkiä saamelaisista, karjalaisista ja suomalaisista. Alueelta löytyy viikinki- ja ristiretkiajan hautoja. Suomussalmen itäraja seuraa rajalinjaa, joka vedettiin jo 1500-luvun lopulla. Se on yksi Euroopan vanhimmista edelleen voimassa olevista rajoista. Alueella on useita satoja vuosia vanhoja pyyntikuoppia ja liistekatiskoja. Elinkeinoja alueella on luontaistalouden lisäksi ollut jo varhain, talonpoikaista kulttuuria ja porotaloutta, ja 1900-luvun puolelta periytyy savottakämppejä.

Itsenäistymiseen ja suomalaisen kansallistunteen heräämiseen liittyen nämä seudut ovat myöskin keskeisiä. Melko lähellä on alueita, joista on kerätty niitä kansanrunoja, joista on aikoinaan Lönnrot koonnut Kalevalan. Vuonna 1834 Suomussalmella tehtiin päätös perustaa Suomen ensimmäinen aikakauslehti Mehiläinen, ja pääsiäislauantaina sata vuotta sitten, vuonna 1917, Suomussalmella kokoontui kansalaiskokous, joka ensimmäisenä vaati Suomen itsenäisyyttä. Suomen ensimmäinen presidentti K.J. Ståhlberg on syntynyt Suomussalmella, ja kirjailija Ilmari Kianto, joka on kirjoittanut Suomen kirjallisuuden klassi-

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

koita itsenäistymisen ajan — tai tämän rajapyykin, aikakauden — molemmilta puolilta, oli myös sieltä. Toisessa maailmansodassa, talvisodassa, yksi legendaarisimmista taisteluista käytiin Raatteentiellä, joka myös on Suomussalmella. Eli tähän alueeseen liittyy erittäin merkittäviä sekä historiallisia että kulttuurihistoriallisia arvoja, jotka ovat myöskin Suomen itsenäistymisen ja itsenäisyyden ylläpitämisen kannalta keskeisiä. Tämän asian halusin vielä tässä keskustelussa tuoda esille, jotta ei liikaa painottuisi se 3 prosenttia metsästysmaista, jonka metsästysoikeuksista me olemme eri mieltä.

16.10 Markku Eestilä kok: Arvoisa puheenjohtaja! Täällä viitattiin siihen perinteeseen, miten kansallispuistoja on Suomessa rakennettu, ja valitettavasti viittaus oli väärä, ilmeisesti nämä päätöksenteon muutkin elementit ovat vähän vääriä olleet. Näitä kansallispuiston metsästysasioita säädetään erillislainsäädännöllä, mikä milloinkin koskee kutakin kansallispuistoa. Selkämeren kansallispuistossa on luonnonsuojelulain 13 §:n rauhoitussäännöksellä estämättä sallittu harmaahylkeen metsästys, muualla on sallittu vesilintujen metsästys. Nämä ovat yksittäistapauksia. Eli ei voi vetää semmoista johtopäätöstä, että näitä tehdään yleisen kaavan mukaan. Ilmeisesti, jos jokin asia on 30-, 40-, 50-luvulla ollut jotenkin, niin se ei saa mitenkään muuttua.

Minun mielestäni tässä on puhtaasti juridiset perusteet, niitä minä itse tarkastelen, ja muilta osin hallituksen esitys on hyvä. Minä haluan, että tämä Hossan kansallispuisto tulee ja kaikki ne suunnitelmat, mitä siellä on, ja että luonto säilyy tietyllä tavalla koskemattomana jälkipolville ja myös ulkomaalaisille, mutta tätä minä en hyväksy, että metsästys tehtiin näin oikeuksia polkemalla.

16.11 Timo V. Korhonen kesk: Arvoisa puhemies! Täytyy heti alkuun todeta se, että kainuulaisena tämä Hossan kansallispuiston perustaminen hallitukselta on todella upea tapa kunnioittaa Suomen satavuotista itsenäisyyttä. Hossan kansallispuistolla taas kunnioitetaan tavattoman hienolla tavalla sitä huikaaa luontokokonaisuutta, mikä tuolla Hossassa on, vanhaa kulttuurihistoriaa ja Suomussalmen merkitystä Suomen itsenäisyydessä. Edustaja Hassi hyvällä tavalla äskeisessä puheenvuorossaan kuvasi, mitä kaikkia merkityksiä ja mitä kaikkea löytyy Suomussalmelta ja tuon kansallispuiston taustalta.

Mutta on myös tärkeää huomata näissä hallituksen perustamispäätöksissä se, että perustamiskokonaisuudessa korostetaan vahvasti myös elinkeinotoiminnan edistämisen merkitystä puiston perustamisessa. Eli totta on se, että Ylä-Kainuun, Koillismaan matkailun näkökulmasta Hossan kansallispuistolla on ja tulee olemaan valtavan iso, iso merkitys.

Niin kuin tänäänkin on huomattu, keskustelua ovat herättäneet metsästysoikeus ja kalastusoikeus. Kalastusoikeuksien osalta on hyvä yhtyä maa- ja metsätalousvaliokunnan lausuntoon, jonka mukaan Hossan kansallispuiston alueelle on tärkeää tehdä kattava kalavesien hoito- ja käyttösuunnitelma. No, tämä metsästysoikeus tietysti on ongelmallinen. Ulkopaikkakuntalaisten osalta metsästysoikeutta rajoitetaan, ja itsekin alun perin olin sitä mieltä, että tuo metsästysoikeus pitäisi säilyttää nykyisellään. Metsähallituksen lupakäytäntö ja lupien myöntämis... [Puhemies koputtaa] — Jaha.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Edustaja voi tulla jatkamaan puheenvuoroa pöntöstä.

Sopiiko niin, että jatkan hetken kuluttua paikaltani?

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Sopii myös niin. — Edustaja Hassi.

16.14 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Haluan nyt vain muistuttaa kaikkia kollegoita siitä, että kansallispuistoissa pääsääntö on se, että metsästys on kielletty. Siihen voidaan myöntää paikallisesti perusteltuja ja rajattuja poikkeuksia. Edustaja Eestilä luetteli yhdestä kansallispuistosta näitä poikkeuksia, jotka ovat rajattuja ja paikallisesti perusteltuja. Pohjoisen Suomen kansallispuistoissa on noudatettu sitä periaatetta jo pitkään, että paikallisten metsästysoikeudet säilyvät.

Haluan vielä painottaa sitä, että alueen kunnat tukevat hallituksen esitystä myös tältä osin ymmärtääkseni paljolti siitä syystä, että ne katsovat, että tämä on aluetalouden ja matkailun kehittämisen kannalta paras ratkaisu.

16.15 Timo V. Korhonen kesk: Arvoisa puhemies! Jatkan tuosta äskeisestä, eli itsekin olin alun perin sitä mieltä, että metsästysoikeus olisi pitänyt säilyttää nykyisellään, ja katsoin, että Metsähallituksen lupakäytäntöjen mukaan metsästys siellä alueella pystytään hyvin pitämään kontrollissa. Mutta itsekin olen päätenyt sitten siihen, että kun tämä esitys vastaa täysin hankkeen käynnistäjän eli Suomussalmen kunnan ja näiden kuntien näkemyksiä, niin kunnioitan sitä esitystä ja niitä näkemyksiä. Päätän oikeastaan tämän ajatuksen siihen, että on valtavan hienoa, että tämä puisto nyt kaiken kaikkiaan Suomen satavuotisen itsenäisyyden kunniaksi päästään perustamaan.

16.15 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Vähän yleisempi näkökulma: Kalastus- ja metsästysmatkailuhan pyörittää Suomessa jo satoja miljoonia. Kulttuurihan todella on muuttunut viimeisten kymmenen vuoden aikana, ja nyt erämatkailu on hyväksyttävä matkailuun liittyvä elinkeino, kuten kalastusmatkailu. Nyt tässä on tapahtunut sellaista, kun meidän petokanta on aika paljon heikentänyt Itä-Suomessa metsästysmahdollisuuksia nimenomaan koiran kanssa, että ihmiset haluaisivat hakeutua sellaisille alueille metsästäämään, missä koiran kanssa metsästäminen on mahdollista, ja he tekevät sen riistakantoja säästäen. Tästä on kysymys, ja minun mielestäni pitäisi rehellisesti sanoa, miksi tämä asia on näin tehty. Se on sen takia, että paikallinen väestö ei hyväksyisi kansallispuistoa, jos metsästys kielletään, ja silloin kun heille luvataan, että vain he saavat metsästä, se on kiihoke muodostaa kansallispuisto. Minulle, arvoisa puheenjohtaja, valitettavasti tulee sellainen tunne, että en ole eduskunnan täysistunnossa vaan osto- ja myyntiliikkeen osto- ja myyntitilaisuudessa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 260/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtioneuvoston tilannekeskuksesta

Hallituksen esitys HE 261/2016 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 6/2017 vp

Pöytäkirja PTK 42/2017 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 261/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tieliikennelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 22/2017 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 4/2017 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 22/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 luvun 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 19/2017 vp
Valiokunnan mietintö TyVM 3/2017 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 19/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

11. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 26.4.2017 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 16.18.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola